

**IZVJEŠĆE O GLOBALNIM
CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA
SVEUČILIŠTE U MOSTARU –
2022./ 2023.**

**URED ZA MEĐUNARODNI RANKING
SVEUČILIŠTA U MOSTARU**

Trg hrvatskih velikana 1
ranking@sdg.sum.ba
<https://sdg.sum.ba>

Nakladnik

SVEUČILIŠTE U MOSTARU
PRESSUM

Za nakladnika

PROF. DR. SC. ZORAN TOMIĆ
REKTOR SVEUČILIŠTA U MOSTARU

Uredništvo

PROF. DR. SC. IVO ČOLAK
Prorektor za znanost
TONINA IBRULJ
Voditeljica Ureda za
međunarodni ranking

Grafičko oblikovanje

MANLIO NAPOLI

Tisak

PRESSUM

Naklada

500 primjeraka

**IZVJEŠĆE O GLOBALNIM
CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA
SVEUČILIŠTE U MOSTARU –
2022./ 2023.**

SADRŽAJ

8	PREDGOVOR	62	DOSTOJANSTVEN RAD I EKONOMSKI RAST
10	UVODNA RIJEČ	66	INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA
14	SVIJET BEZ SIROMAŠTVA	74	SMANJENJE NEJEDNAKOSTI
22	SVIJET BEZ GLADI	82	ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE
28	ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE	92	ODGOVORNA POTROŠNJA I PROIZVODNJA
38	KVALITETNO OBRAZOVANJE	96	ODGOVOR NA KLIMATSKE PROMJENE
48	RAVNOPRAVNOST SPOLOVA	100	OČUVANJE VODENOG SVIJETA
54	ČISTA VODA I SANITARNI UVJETI	104	OČUVANJE ŽIVOTA NA KOPNU
58	PRISTUPAČNA I ČISTA ENERGIJA	108	MIR PRAVDA I SNAŽNE INSTITUCIJE
		114	PARTNERSTVOM DO CILJEVA

PREDGOVOR

Riječ rektora

S ponosom i zadovoljstvom predstavljamo Izvješće o globalnim ciljevima održivoga razvoja Sveučilišta u Mostaru. Ovaj dokument nije tek retrospektivni pregled naših postignuća, već duboko promišljanje o odgovornosti koju snosimo kao akademska institucija te potvrda našeg trajnog angažmana u izgradnji održive, pravedne i odgovorne budućnosti. Ono služi kao svojevrstan kompas kako za Sveučilište tako i studente te različite dionike involvirane u akademske procese naše sveučilišne obitelji.

Svako od 17 poglavlja ovog Izvješća posvećeno je pojedinom cilju održivog razvoja, a kroz njih su iscrpno predstavljene aktivnosti koje Sveučilište u Mostaru provodi kako bi doprinosilo globalnim naporima u

ostvarivanju tih ciljeva. Svaki od 17 ciljeva može se promatrati zasebno, ali se međusobno prožimaju i integralno čine jednu cjelinu koja svjedoči o našoj predanosti održivom razvoju kao jednom od temeljnih principa svih naših akademskih, istraživačkih i društvenih djelatnosti.

Ciljevi održivog razvoja utkani su u sami temelj naše misije i vizije, čineći ih esencijalnim dijelom svakodnevnog života našega sveučilišta. Smatramo ih ne samo smjernicama koje oblikuju naš rad, već i moralnim imperativom koji nas poziva da, kroz obrazovanje i istraživanje, doprinosimo stvaranju ravnoteže u društvu i okolišu. Naša platforma za ostvarenje tih ciljeva temelji se na integriranom pristupu koji obuhvaća sve segmente našeg

akadenskog i društvenog života, jer vjerujemo da je samo kroz takvu holističku viziju moguće ostvariti dugoročne promjene.

Naš sveučilišni angažman nije usmjeren samo na stjecanje novih znanja i istraživanja, već na konkretno djelovanje koje će se pozitivno odraziti na širu zajednicu. U tom kontekstu, ovaj dokument ne predstavlja samo izvještaj o prošlim uspjesima, već i poziv na daljnje aktivno uključivanje svih članova naše zajednice u postizanje ciljeva koji nadmašuju okvire akademskog svijeta te oblikuju temelje društva u cjelini.

Integritet je naša vodilja, a svaki korak koji poduzimamo temelji se na principima odgovornosti i etičnosti. Kroz svaku inicijativu koju provodimo, nastojimo ne samo ostvariti ciljeve održivog razvoja, već i postaviti standarde za buduće generacije akademskih lidera, istraživača, studenata i građana. Smatramo da je naš rad na održivosti ključan ne samo za našu instituciju, već i za budućnost zajednice kojoj služimo.

S ponosom ističem da ovo izvješće svjedoči o našim dosadašnjim naporima, ali također naglašava da pred nama stoji još mnogo izazova. Posvećeni smo tome da kontinuirano unapređujemo naš rad, ne samo u skladu

s globalnim normama održivosti, već i kroz stvaranje inovativnih i konkretnih rješenja za globalne izazove.

Na kraju, pozivam vas da kroz ovaj dokument ne gledate samo postignuća našega sveučilišta, već da razmislite o vlastitoj ulozi u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja. Naša odgovornost je zajednička, a samo zajedničkim naporima možemo oblikovati svjetliju i održiviju budućnost.

Prof. dr. sc. Zoran Tomić
Rektor Sveučilišta u Mostaru

UVODNA RIJEČ

Na sljedećim stranicama predstavljamo Izvješće o globalnim ciljevima održivoga razvoja, koji čine temelj Agende 2030. i predstavljaju smjernice prema kojima usmjeravamo naše aktivnosti. Ovim izvješćem želimo stvoriti platformu za analizu, dijalog i refleksiju o naporima Sveučilišta u Mostaru u doprinosu ostvarivanju tih ciljeva. Kroz 17 poglavlja, koja su posvećena svakom od ciljeva, prikazujemo kako naš sveučilišni angažman, kako akademski, tako i društveni, doprinosi održivom razvoju.

Svako od ovih poglavlja pruža uvid u aktivnosti i projekte koje provodimo kako bismo ostvarili konkretne rezultate. Ove inicijative frekventno se provode kroz različite segmente našega rada, od nastave i

istraživanja do društvenog angažmana i zaštite okoliša. Analogno tomu, naše strategije za ostvarivanje tih ciljeva stalno se prilagođavaju novim izazovima, jer prepoznavamo da održivost zahtijeva dinamičan pristup.

Iako je ovo izvješće u određenom smislu preludij za daljnje napore, ono također ima funkciju dijagnosticiranja trenutnog stanja naših aktivnosti i rezultata. Razmatrajući ove aktivnosti, jasno možemo prepoznati gdje su naši napori već postigli značajan napredak, ali i gdje još uvijek postoje područja koja zahtijevaju dodatnu pažnju i angažman.

Kroz naše projekte nastojimo generirati konkretne promjene koje će imati dugoročne učinke. S obzirom na povezanost svih ciljeva održivog razvoja, naš pristup je uvijek

holistički i integriran. U tom kontekstu, održivost nije samo izolirani cilj, već stalni proces koji se mora provoditi u svim aspektima naše djelatnosti.

Izvješće također jasno pokazuje kako su neki ciljevi već postali prevalentno prisutni u svakodnevnim aktivnostima našega Sveučilišta. Kroz konkretne projekte i inicijative, ostvareni su značajni pomaci u njihovom

ispunjavanju, što predstavlja važan korak prema održivom razvoju. Ovi postignuti rezultati svjedoče o našoj predanosti i sposobnosti da ostvarimo konkretne promjene. Održivi razvoj je dugoročan proces, ali svaki napredak koji smo ostvarili ima dubok utjecaj na našu zajednicu i šire društvo, te je značajan doprinos oblikovanju bolje i održivije budućnosti.

S ponosom ističem da će ovo izvješće poslužiti kao temelj za daljnje unapređenje naših aktivnosti i kao poziv na još intenzivniju suradnju u budućnosti. Nastavit ćemo generirati nove ideje i rješenja koja će omogućiti održiviji svijet, a kroz ovo izvješće želimo potaknuti sve vas na daljnje sudjelovanje u ovom važnom globalnom procesu.

Zahvaljujem svim kolegama, studentima i partnerima koji su svojim angažmanom omogućili da naše Sveučilište u Mostaru aktivno doprinosi globalnim ciljevima održivog razvoja. Vjerujemo da će naš zajednički rad biti ključan za oblikovanje održive budućnosti i ostvarenje pozitivnih promjena u društvu i okolišu.

Tonina Ibrulj
Voditeljica Ureda za međunarodni ranking
Sveučilište u Mostaru

SVIJET BEZ SIROMAŠTVA

Iskorijeniti siromaštvo svugdje i u svim njegovim oblicima

Prvi je cilj održivog razvoja iskorijeniti siromaštvo svugdje i u svim njegovim oblicima. Siromaštvo je globalni problem i ne odnosi se samo na izostanak novčanih primanja nego se proteže i na probleme kao što su nedostatak obrazovanja, hrane, zdravstvene skrbi, inkluzije, prava na izbor, sigurnosti i dostojanstva.

OBRAZOVANJE I ISTRAŽIVANJE

Razvijanje socijalne dimenzije visokog obrazovanja prioritet je Sveučilišta u Mostaru. Studij [Socijalnog rada](#) je već 15 godina okosnica studijskih smjerova koji apostrofiraju problematiku, ali i nude rješenja u procesima socijalne inkluzije te borbe protiv siromaštva. Kroz različite kolegije, kao što je Siromaštvo i socijalna pomoć Sveučilište u Mostaru promiče socijalnu odgovornost, dok kroz

brojne projekte i [tribine](#) daje konstruktivne doprinose u smanjenju siromaštva te jačanju održivog društva. Također, Filozofski fakultet je na [Interdisciplinarnom doktorskom studiju pokrenuo smjer Socijalni rad](#). Na tom tragu, uspostavljena je [suradnja između Filozofskog fakulteta i Centra za socijalni rad Čitluk](#).

Održana je javna rasprava o [Strategiji razvoja sustava socijalne i dječje zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine za razdoblje 2023.-2030. godine](#), dokumentu koji se podudara s ciljevima održivog razvoja koji je fokusiran na tri ključna cilja: borbu protiv siromaštva, borbu protiv socijalne isključenosti te jačanje institucionalne zaštite. U suradnji s pet

visokoobrazovnih institucija s područja BiH i Republike Srbije održan je stručni skup „[Obrazovanje dostupno svima](#)“ čiji je cilj doprinijeti unapređenju uvjeta studiranja studenata s invaliditetom.

Radionice, seminari, predavanja i projekti koje Sveučilište kontinuirano provodi jasno potvrđuje kako je obrazovanje ključni alat u borbi protiv siromaštva. [Karijerno savjetovanište](#) kroz svoj rad provodi aktivnosti vezane za pripremu studenata za tržište rada, pomoć pri profesionalnoj orijentaciji te

individualno savjetovanje. Na Filozofskom fakultetu su prilagođene prostorije [Savjetovaništa za studente](#) gdje se provode [edukacije](#) kroz različite psihoterapijske pravce, a pohvalno je naglasiti kako pomoć studentima, pored djelatnika studija Psihologije, pružaju i bivši studenti i volonteri, a sve s ciljem pripreme za tržište rada.

Nadalje, [Klub poslodavaca](#) Ekonomskog fakulteta, čija je temeljna svrha olakšati interakciju te osigurati čvrstu i aktivnu vezu između potencijalnih poslodavaca, pomaže

studentima pri zaposlenju i obavljanju stručnih praksi, ali i stjecanju poduzetničkih vještina.

Sveučilište putem [eduroam](#) mreže osigurava besplatni bežični pristup internetu.

Svake godine Sveučilište publicira svoj [Vodič za buduće studente](#) kako bi olakšalo odabir studijskog programa.

DRUŠTVENI DOPRINOS I POSLOVANJE

Senzibilitet u kontekstu ovog cilja Sveučilište pokazuje kroz različite humanitarne akcije, kao što je [Humanitarni malonogometni turnir](#), [Humanitarna večer za akademski put studenata u potrebi](#), [Wings For Life](#), [Paket ljubavi](#) te brojne druge. Sveučilište kontinuirano održava [akcije dobrovoljnog darivanja krvi](#) u suradnji sa Sveučilišnom kliničkom bolnicom.

Studenti Sveučilišta imaju besplatan pristup [Studentskoj ambulanti](#) (liječnik, stomatolog, psiholog), Dentalnoj klinici, športskim sadržajima na Kampusima, Sveučilišnoj knjižnici te brojnim drugim uslugama.

Sveučilište financijski i logistički podržava projekt izgradnje [Dompesa](#) (Studentski dom, pučka kuhinja i centar za dijalog) koji traje od 2015. godine.

Središnji Ured za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Mostaru je održao [Erasmus+ Info dan](#) kako bi se studenti upoznali s međunarodnim stipendijama, dok financijsku pomoć pri studiranju studenti ostvaruju i kroz različite druge zaklade, javna tijela, institucije,

a aktualnosti po pitanju stipendija su dostupne na stranicama Sveučilišta pod [Informacijama o stipendijama](#).

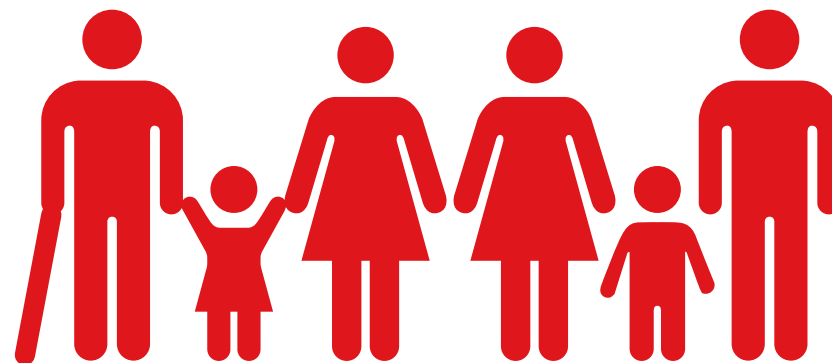
Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske dodijelio je 854 stipendije studentima, a od toga su [764 stipendije](#) dodijeljene studentima koji studiraju na Sveučilištu u Mostaru.

[Djeca branitelja iz Domovinskog rata](#) imaju priliku putem javnog poziva ostvariti pravo na [olakšice](#) kod plaćanja naknada na javnim visokoškolskim ustanovama, a pozivom akademske godine 2022./2023. je studentima bilo dostupno 290.000,00 KM.

Senat Sveučilišta u Mostaru osnovao je [Fond za socijalno ugrožene studente](#) pod nazivom „Zaklada SUM“. Cilj je Fonda financirati školovanje studenata slabijeg imovinskog stanja čime bi se u budućnosti većemu broju mladih ljudi omogućilo da studiranje i karijeru započnu na Sveučilištu u Mostaru. [Zaklada Sveučilišta u Mostaru](#) je u akademskoj godini [2022./2023.](#) podijelila [29 stipendija](#) pomoći za studente koji se nalaze u stanju potrebe, studente s invaliditetom te studente bez roditeljske skrbi, a 21 student je oslobođen plaćanja školarine kroz ustrojbene jedinice. [Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru](#) je podržao rad Zaklade financijskom uplatom. Povodom 45. obljetnice Sveučilišta u Mostaru dodijeljeni su ugovori novim asistentima koji su zaposleni kroz [program sufinanciranja](#) Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Senat Sveučilišta u Mostaru na 400. sjednici usvojio je [Strategiju razvoja Sveučilišta u razdoblju od 2023. do 2028. godine](#) kao i Akcijski plan provedbe Strategije razvoja Sveučilišta u Mostaru za 2023. godinu. Strateška područja su obrazovanje i osposobljavanje, znanstveno-istraživački rad, inovacije i tehnologija, organizacija i resursi, međunarodna suradnja i mobilnost, upravljanje kvalitetom, studenti i studentski standard te sveučilište i okruženje. Nadalje, na 405. sjednici Senata [usvojen je Pravilnik o studiranju studenata s invaliditetom](#) što doprinosi inkluzivnom okruženju na Sveučilištu te pruža potporu i definira prilagodbe koje su potrebne studentima s invaliditetom kako bi im se omogućilo uspješno studiranje.

[Studentski centar Sveučilišta u Mostaru](#) raspolaže sa 179 studentskih soba, a svaka od njih posjeduje internetski i kablovski priključak, grijanje i toplu vodu te vlastito kupatilo. U svim zajedničkim prostorijama studentima je osigurana *wifi* mreža, a od dodatnih usluga:

Fitnes centar, teretana, studentska menza, Studentski servis, dva multimedijalna centra, učionice za učenje, *street workout park* te informativni portal pogled.ba. Na dnevnoj osnovi SCM podijeli od [1500-2000 obroka](#), a usluge prehrane mogu koristiti svi studenti. [Studentski servis](#) posreduje kod privremenog i povremenog zapošljavanja već dugi niz godina, te na razini kalendarske godine broji preko 4000 korisnika.

Sveučilište u Mostaru i Međunarodna zračna luka Mostar u suradnji s Croatia Airlines su potpisali [Sporazum o poslovnoj suradnji](#), kojim svi nastavni, nenastavni djelatnici i studenti Sveučilišta imaju popust od 15% na cijenu aviokarte. Također, Sveučilište je potpisalo [Sporazum o znanstveno-poslovnoj suradnji](#) s Ministarstvom za pitanja branitelja/boraca Hercegovačko-neretvanske županije i Referalnim centrom branitelj/borac zadrukar, a isti obuhvaća sudjelovanje nastavnog osoblja, asistenata i suradnika u kreiranju, pripremi i realiziranju različitih projekata, programa i poslovnih aktivnosti koji će pripomoći zapošljavanju i samozapošljavanju branitelja i članova njihovih obitelji, te unaprijediti kvalitetu života branitelja.

Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru tijekom svake akademske godine organizira brojne [besplatne tečajeve za studente iz različitih područja](#) kako bi se studentima omogućilo dodatno educiranje i usavršavanje pa su tako tijekom akademske godine 2022./2023.

studenti mogli birati među sljedećim tečajevima: Engleski, Njemački, Talijanski, Ruski, Digitalni marketing, Informatika i Programiranje. Također, u sklopu SZ postoji institut [Studentskog pravobranitelja](#).

Povodom Međunarodnog dana ljudskih prava Sveučilište je s partnerima organiziralo [Međunarodni znanstveni skup „Obrazovanje pristupačno svima“](#).

Studentski centar Mostar i [Caritas Bosne i Hercegovine](#) su potpisali [Program o suradnji kroz program 'Your job'](#) – projekt koji bi mladima trebao osigurati mogućnost prvog zaposlenja ili ih kroz dodatne edukacije još bolje pripremiti za prvo zaposlenje.

Filozofski fakultet je kroz svibanj i lipanj 2023. godine pokrenuo [mrežne konzultacije za maturante](#) za svih 17 studijskih programa. Putem Google Meet platforme maturanti su imali pristup konzultacijama s pročelnicima, tajnicima te profesorima sa studija.

Na FF se provodi projekt „Percepcija komunikacije među socijalnim radnicima i adolescentima u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi u BiH“.

Na Sveučilištu je aktivno preko 17 studentskih udruga koje njeguju volontiranje kao jedan od stupova svog djelovanja kroz različite projekte i aktivnosti.

[Zelene površine](#) na Kampusu pružaju prostor za opuštanje, rekreaciju i druženje, potičući cjelokupno blagostanje studenata, zaposlenika i građana koji ih posjećuju. Posebna

pažnja posvećena je obnovi ulaza, cestovne infrastrukture unutar kampusa, sportskih terena, parkirališta i tzv. “zelenih zona” od 2019. godine. Sveučilište u Mostaru nudi raznovrsne [sportske sadržaje](#) koji su dostupni studentima za integraciju u njihovu nastavu i slobodno vrijeme (igralište, *street workout*, nogometni teren i atletska staza, sveučilišni bazen i Sveučilišna športska dvorana Zlatko Dalić) Ovi sportski sadržaji također doprinose lokalnoj zajednici i uključuju suradnju s različitim sportskim organizacijama, kao što su Hrvatski nogometni športski klub Zrinjski i plivački klub Mostar. Sveučilišna knjižnica ima fond literature iz područja informacijskih znanosti, filozofije, psihologije, politike, ekonomije, prava, sociologije, turizma, obrazovanja, prirodnih znanosti, lingvistike, književnosti, geografije, povijesti. Knjižnica svojim korisnicima pruža pomoć u pronalaganju odgovarajuće građe pretraživanjem lokalne baze podataka koja je dostupna na www.Cobiss.ba. Pristup knjižničnoj građi je otvoren. Knjižnica raspolaže s čitaonicom. Korisnici također imaju mogućnost narudžbe knjižnične građe elektroničkom poštom.

SVIJET BEZ GLADI

Iskorijeniti glad, osigurati dostatne količine hrane i bolju prehranu i promicati održivu poljoprivredu

OBRAZOVANJE I ISTRAŽIVANJE

[Agronomski i prehrambeno tehnološki fakultet](#) (APTF) je ustrojbeno jedinica Sveučilišta u Mostaru koja je u akademskoj 2022./2023. broji 204 studenta na tri ciklusa i to na studijskim programima: Nutricionizam, Prehrambeno inženjerstvo, Bilinogojstvo, Agronomija, Agroekonoika, Zootehnika, Fitomedicina, Vinogradarstvo i vinarstvo, Zaštita okoliša i Biljne znanosti. Ukupno je diplomiralo 36 studenata u akademskoj godini 2022./2023.

Kroz preko 150 kolegija podiže se razina svijesti o sigurnosti hrane, poboljšanju kvalitete te se promiče održiva poljoprivreda. Studentima je na raspolaganju 5 laboratorija za nastavu i znanstveno-istraživački rad, a u njima se provodi oko 30% ukupne nastave gdje se kroz samostalni praktični rad stječu znanja i vještine. Jedan od njih je i Laboratorij

za ljekovito, aromatično, medonosno bilje je važan zbog peludne analize meda koja se po prvi put može obavljati u BiH.

APTF broji [18 potpisanih suradnji](#) s različitim institucijama iz 9 država, što je dokaz kako je APTF prepoznatljiv kao značajan strateški partner kako realnog poljoprivrednog i prehrambenog sektora tako i vladinog i nevladinog sektora.

Za dolazne studente su predviđeni moduli koji se mogu izvoditi na [engleskom jeziku](#) i to za 22 studentska programa, a nastava se izvodi na [15 nastavnih baza](#). Ustrojbene jedinice

2

APTF-a su [11 zavoda](#) koji u svom sastavu imaju laboratorije i pokusne poligone. Upravo u sklopu Kampusu II u Rodoču, APTF posjeduje ukupno 9 hektara nasada (7500 stabala voćki) i to mješovitih voćnih kultura te vinograde na površini od 2,5 hektara. Nasadi se koriste kao temelj praktičnog stjecanja znanja te su nezaobilazan dio [terenske nastave](#). Na pokusnom poligonu je [organizirana berba višanja](#), a obavili su je studenti III. godine u sklopu vježbi te članovi uredništva studentskog časopisa Trut(h)-a. Promoviran je i [9. broj studentskog časopisa Trut\(h\)](#) koji uređuju studenti APTF-a.

APTF je uspješno proveo projekte: [Interreg Mediteran program](#) – [PEFMED Plus](#) (2018-2022) – *Cilj projekta je razmjena i prijenos iskustava i metoda o otisku proizvoda na okoliš na susjedne zemlje u jadranskom poljoprivredno-prehrambenom sektoru. Otisak proizvoda na okoliš i njegova metodologija su preoblikovani i prilagođeni u praktične i spremne alate, koji su već testirani u prethodnom projektu PEFMED, za poljoprivredno-prehrambene tvrtke, regionalne klastere i nacionalne kreatore politike.*

[Mediterranean Diet - When Brand Meets People](#) (2018-2022) – *Cilj projekta je doprinijeti prepoznavanju mediteranske prehrane*

kao dijela pametnog gospodarstva ruralnih područja, učvrstiti i istražiti mediteransku prehranu te kreirati trajnu mrežu korisnika, zajednice, poduzeća, sveučilišta i javnih organizacija. Mediteranska je prehrana upisana na Reprezentativnu listu svjetske nematerijalne baštine pri UNESCO-u, a 2019. proglašena je najboljom dijetom.

Erasmus+ projekt „Vutilising ICR Relevance in Agriculture Learning - VIRAL“ (2018-2022)

- U sklopu projekta su nabavljeni uređaji kao što su: ekoNET, Portable Laser Area Meter, Plant Growth Chamber, Raspberry Pi, šišač za zelenu rezidbu vinove loze (vršikanje), uređaj za mini destilaciju ulja, mini preša za ulja, vaga, vakum pumpa, melanžer, uređaj za mjerenje aktiviteta vode, autoklav, mikroskop i komora za slikanje (za analizu PCR fragmenta), TERMAL CYCLER za analizu DNA te razni senzori koji mogu pomoći studentima i ostalim zainteresiranima da što bolje upoznaju IKT tehnologiju te ih koriste u istraživanjima, učenju i radu.

Udruga studenata APTF-a je provela projekt „Uloga prehrane i stresa u postizanju hormonske ravnoteže“, a aktivan je projekt „Dani nutricionizma“.

STUDENTI I DRUŠTVENI DOPRINOS

Od početka 2022. godine svi studenti Sveučilišta, neovisno o boravku u studentskom domu, imaju [pravo na prehranu](#) u studentskom

restoranu Studentskog centra Mostar, a dnevno se podijeli oko 2.000 obroka, dok studenti biraju između tri vrste jela. Sveučilište financijski i logistički podržava i DOMPES u čijem

sklopu djeluje i [Pučka kuhinja](#). SCM je organizirao natjecanje studenata na temu hrane, [edukacije nutricionista](#) o zdravoj prehrani te razvijanju pozitivnih prehrambenih navika.

U akademskoj 2022./2023. godini održano je [predavanje](#) o genetici životinja i očuvanju vrsta, što pridonosi sigurnosti hrane kroz istraživanja u ekologiji i epidemiologiji, [radionica o preradi mlijeka](#), predavanje na temu „Istraživanja potencijala otpada kore citrusa u nanotehnologiji - Priprema ugljikovih kvantitnih točaka i njihova primjena u farmaciji i biotehnologiji“ u sklopu [CEPUS programa](#), a Sveučilište je sudjelovalo na kongresu „[Hranom do zdravlja](#)“. Djelatnici Sveučilišta su održali [stručna predavanja](#) za vinogradare i vinare u sklopu manifestacije Dani berbe grožđa, s ciljem poticanja održivosti i podrške lokalnoj proizvodnji.

Također, Sveučilište je plenarnim predavanjem sudjelovalo na VIII. Međunarodno znanstveno-stručnom simpoziju „[Okolišni potencijali, održivi razvoj i proizvodnja hrane - OPORPH 2023](#)“.

Tradicionalno su održani [VI. Međunarodni pčelarski sajam „6. dani hercegovačkog meda“](#) te [VII. Međunarodni pčelarski sajam](#) u suradnji s Udrugom pčelara „Matica“ Mostar te Savezom pčelara Hercegovačko neretvanske županije, u sklopu kojih su ocjenjivani hercegovački medovi i to preko 250 uzoraka.

APTF je u suradnji s Fakultetom za tropske kulture Sveučilišta iz Praga organizirao [znanstveni dan](#) gdje je više od 300 posjetitelja iz različitih osnovnih škola posjetilo Laboratorij za med.

U suradnji s Univerzitetom Džemal Bijedić te Češkim Sveučilištem prirodnih znanosti, a

uz potporu Češke razvojne agencije, organiziran je [IV. ciklus ljetne škole](#) „Prerada bioproizvoda 2022“ s ciljem edukacije o održivoj proizvodnji hrani te širenju organske proizvodnje. Ljetna škola je dio projekta „*Support for education and scientific research activities in the field of ethnobotany and the use of by-products of food processing No 23-PKVV-7*“, a ista je pružila nove mogućnosti za edukaciju i usavršavanje u agronomiji i prehrambenoj tehnologiji, čime se dodatno potaknuo razvoj održivih praksi u prehrambenoj industriji.

S ciljem pokretanja i promicanja javne i akademske rasprave o organskoj poljoprivredi na APTF-u je organizirana [Konferencija „Organska poljoprivreda na Zapadnom Balkanu“](#), a ista je organizirana u partnerstvu s Univerzitetom Džemal Bijedić te Češkim sveučilištem prirodnih znanosti u Pragu i to u okviru razvojnog projekta financiranog od strane Ministarstva vanjskih poslova Republike Češke „Potpora obrazovanju i znanstvenim istraživanjima u području organske poljoprivrede“ NO 2022-PKVV-06.

Na Ekonomskom fakultetu je [obilježen Svjetski dan hrane](#) prigodnim predavanjima i panel raspravom na temu “Sigurnost hrane i održiva potrošnja i proizvodnja”.

Studentske udruge kroz svoje aktivnosti educiraju o pravilnoj prehrani, bave se volonterskim i stručnim radom, a jedan od projekata je i [humanitarna akcija Doručak s ljubavlju](#) koju je treću godinu za redom organizirala

udruga Vedri osmijeh, ured za studente s invaliditetom Sveučilišta u Mostaru te studenti logopedije i socijalnog rada Filozofskog fakulteta.

U srpnju 2023. godine djelatnici [Sveučilišta iz Pečuha, Instituta za vinarstvo i vinogradarstvo su posjetili APTF](#) s ciljem uspostavljanja suradnje i partnerstva u pogledu razvoja sustava digitalizacije.

Dr. sc. Marija Banožić s APTF-a je bila dio tima koji je osvojio [prvo mjesto na Europskom HACK Startup Village 2022. godine](#) u organizaciji AgriFood Litva kategoriji From Zero to Hero, a sudjelovala je i na jednom od najvećih europskih hackathona – Challenge lab CEE.

Sveučilište u Mostaru [sudjeluje u projektu CRADLES Creating Resilient Areas to Develop Lifecycles and Ecosystem Services](#) koji je financiran iz Programa prekogranične suradnje Interreg IPA ADRION 2021.-2027. Opći cilj projekta je ojačati zaštitu i očuvanje prirode odnosno bioraznolikosti te područja uzgoja u ekosustavima obalnih i prijelaznih voda Jadranskog i Jonskog mora i to kroz integrirano upravljanje područjima uzgoja i preispitivanje lokalnog ekološkog znanja na znanstvenoj osnovi.

ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE

Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina

ZNANOST I OBRAZOVANJE

Sveučilište pridonosi ovom cilju kroz nastavne procese na tri biomedicinska fakulteta: [Medicinskom fakultetu](#), [Fakultetu zdravstvenih studija](#) te [Farmaceutskom fakultetu](#). [Sveučilišna klinička bolnica Mostar \(SKB\)](#) pridružena je članica Sveučilišta u Mostaru. SKB Mostar nastavna je baza Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru te najveća zdravstvena ustanova u Hercegovini. Ostvaruje suradnju s mnogim bolničkim centrima iz BiH i susjedne Republike Hrvatske (npr. Kliničku bolnicu Split, Kliničku bolnicu Dubrava, Kliničku bolnicu Rebro, Kliničku bolnicu Sestara milosrdnica Zagreb, Opću bolnicu „Josip Barbot“ Koprivnica, UKC Tuzla, KBC Sarajevo itd.). Ustroj Sveučilišne kliničke bolnice Mostar obuhvaća 15 klinika, dva odjela, pet zavoda, 8 službi, 6 centara i tri ureda. Tri biomedicinska fakulteta kroz svojih deset

studijskih programa na sva tri ciklusa visokog obrazovanja pripremaju za tržište rada budući kadar u različitim profesijama i poljima zdravstva. Od posebnog interesa je [Studij medicine na engleskom jeziku](#) koji potiče međunarodnu suradnju te podiže kvalitetu samog studija. Na Farmaceutskom fakultetu je pokrenut [novi smjer Laboratorijska biomedicina](#).

U sklopu Medicinskog fakulteta, a u suradnji s SKB-om osnovana je [Klinika za dentalnu medicinu](#) kao nastavna baza za studente dentalne medicina i učenika Srednje medicinske škole u Mostaru, a ostale nastavne baze se mogu pogledati na [linku](#). U Klinici za dentalnu medicinu

3

se provode integralni programi specijalizacija u stomatologiji, a od posebnog je značaja da se u ovoj klinici mogu liječiti i [djeca s poteškoćama u razvoju](#). Klinika pruža i besplatnu dijagnostiku i liječenje za sve građane i to u terminima kliničkih vježbi.

U sklopu MF djeluju i: [Citogenetički laboratorij](#), [Laboratorij za morfološke znanosti](#), [Odjel za medicinsku biologiju](#), [Molekularni laboratorij](#), [Laboratorij za primijenjenu fiziologiju i farmakologiju](#) te [Centar za medicinu spavanja – prvi u BiH](#) koji omogućava dijagnostiku i liječenje poremećaja spavanja.

Na EF i MF, a u suradnji s Federalnim

ministarstvom zdravstva, se provodi [Kontinuirana profesionalna edukacija iz zdravstvenog menadžmenta](#).

Na ustrojbenoj jedinici FZS postoji [Pravilnik o vrednovanju i poticanju znanstvenih aktivnosti](#) čija je svrha regulirati financiranje znanstvenih i stručnih projekata iz oblasti zdravstva, a sve s ciljem poticanja znanstvenih aktivnosti.

Sveučilište je u 2023. godini donijelo niz odluka i politika, među kojima i [Odluku o zaštiti nepušača](#) kojom se zabranjuje pušenje u svim zatvorenim javnim prostorima Sveučilišta te na otvorenim prostorima Sveučilišta koji predstavljaju funkcionalni dio prostora u kojima se obavlja znanstveno-nastavna djelatnost Sveučilišta.

U području biomedicine na Sveučilištu su aktivni časopisi: [Health Bulletin](#) i [Annals of Biomedical and Clinical Research](#).

Izvrn. prof. dr. sc. Danijel Pravdiću s MF-a je dodijeljena [godišnja nagrada za znanost za dostignuće u području Biomedicine i zdravstva](#) povodom Dana znanosti u FBiH. O posebnom naglasku na zdravlje govori i činjenica kako na Sveučilištu djeluju [prorektor za biomedicinu](#) te [pomoćnik rektora za planiranje, nadzor i provedbu epidemioloških mjera](#).

Također, nastavni procesi se izvode na ustrojbenim jedinicama FPMOZ i FF i to na studijskim programima: Logopedije, Edukacijske-rehabilitacije, Psihologije, Kineziologije, Socijalnog rada.

PROJEKTI I SURADNJE

Sveučilište je partner na projektu [IQPharm – Inovating quality assessment tools for pharmacy studies in Bosnia and Herzegovina \(2020. – 2024.\)](#) koji sufinansira Erasmus+ program Europske Unije. IQPharm je [nacionalni projekt](#) koji je fokusiran na podizanje kvalitete i modernizaciju studija farmacije na

javnim sveučilištima u Bosni i Hercegovini. U prosincu 2023. godine [Završnim simpozijem](#) u sklopu projektnih aktivnosti je organizirano i natjecanje u kojem su studentice SUM-a dio pobjedničkih timova.

Farmaceutski fakultet provodi znanstveno-istraživački projekt „*Skrivena strana clostridium difficile infekcije?*“, a u 2023. godini je završen projekt pod nazivom „Istraživanje biološki aktivnih tvari vrsta roda Artemisia L. s potencijalom primjene u prevenciji i liječenju infekcije koronavirusom“. Oba projekta je financijski podržalo Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke.

Projekt „[Jačanje sestrinstva u Bosni i Hercegovini](#)“ (ProSes) koji se provodi na Fakultetu zdravstvenih studija, uključuje aktivnosti: edukacije mentora kliničkih vještina, stipendiranje studenata II. i III. Ciklusa studija zdravstvene njege te izradu Priručnika standardnih operativnih procedura (SOP) zdravstvene njege. Jedan od osnovnih zadataka [Projekta ProSes](#) (2012-2026) je ulaganje u visoko obrazovanje medicinskih sestara kao jedan od načina jačanja profesije i unaprjeđivanja kvalitete zdravstvenih usluga, a projekt financira Vlada Švicarske.

Fakultet zdravstvenih studija trenutno ima aktivna [tri znanstveno-istraživačka projekta](#): *Prediktivni i prognostički značaj biljega RIP5 i VGLL4 izraženih u primarnom tumoru bolesnika s metastatskim karcinomom bubrega,*

MUTACIJA GENA ZA MTHFR C677T I KONCENTRACIJE VITAMINA B12, FOLNE KISELINE, HOMOCISTEINA I VISOKO OSJETLJIVOG CRP-A U KRVI TRUDNICA S GESTACIJSKIM DIJABETESOM i Post COVID-19 sindrom i struktura dijagnoza bolesnika liječenih u SKB Mostar.

Na Medicinskom fakultetu su 2023. godine završena tri znanstveno-istraživačka i stručna projekta: MADE – Mobile Access Dental Clinic, Utjecaj cijepljenja i kroničnih bolesti na razinu SARS-CoV-2 u stolici bolesnika s COVID-19 i *Understanding the incomplete extravillous trophoblast invasion in pregnancies complicated with severe and non-severe preeclampsia*. Trenutno je u tijeku Erasmus+ projekt „Strengthening capacities and digital competences in biomedical education“

MF, odnosno SKB Mostar su potpisali: [suradnja MF SUM s Fakultetom dentalne medicine Sveučilišta u Rijeci](#); Ugovor o suradnji u nastavnoj i stručnoj djelatnosti s Domom zdravlja Mostar, Domom zdravlja Ljubuški, Domom zdravlja Čitluk, Ugovor o suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo FBiH, Ugovor o pružanju zdravstvenih usluga za 2023. godinu sa Zavodima za zdravstveno osiguranje HBŽ, HNŽ, ZHŽ; Sporazum o suradnji sa Zdravstvenim domom dr. Adolfa Drolca u Mariboru, Ugovor o suradnji u nastavnom i znanstvenom radu s Medicinskim fakultetom u Zagrebu te Ugovor o poslovnoj i stručnoj suradnji s Općom bolnicom Zadar.

Potpisan je [Ugovor o suradnji FZS-a s](#)

[Veleučilištem 'Lavoslav Ružička' u Vukovaru, Ugovor o suradnji sa srednjom strukovnom školom S.S. Kranjčevića u Livnu](#) čime škola potaje kontinuirana baza za provođenje istraživanja te [Ugovor o suradnji s Kliničkim bolničkim centrom Split](#).

Farmaceutski fakultet je potpisao [Sporazum o suradnji s kozmetičkom tvrtkom Glorija](#) s ciljem unapređenja studija kozmetologije.

[Izraelsko izaslanstvo](#) je posjetilo Sveučilište, ustrojbene jedinice MF i FZS gdje su održani radni sastanci, a naglasak je stavljen na projekte i planove suradnje s ciljem unapređenja biomedicinske znanosti i prakse te su dogovorena gostovanja izraelskih stručnjaka na MF.

Delegati sa [Penn State Sveučilišta](#) iz SAD-a su posjetili MF Sveučilišta u Mostaru.

Zavod za javno zdravstvo FBiH u suradnji sa županijskim zavodima je pokrenuo [pilot program vakcinacije protiv HPV virusa](#), a studenti se mogu cijepiti u cijepnom centru Doma zdravlja Mostar.

Na FZS je u prosincu 2023. godine održan je [tečaj "Kompletna dekongestivna terapija – Modul 1"](#), a isti je rezultat suradnje Fakulteta zdravstvenih studija i IHM International a predavači suiskusni i međunarodni predavači s Sveučilišta primijenjenih znanosti FH Joanneum Graz, Austrija.

MF je potpisao okvirni [sporazum o suradnji s Hrvatskom liječničkom komorom](#), a

cilj istog je omogućiti lakše nostrificiranje diploma, a sporazum je važan i zbog ujednačavanja nastavnih planova sa zemljama EU.

FF je potpisao [Sporazum o suradnji s Edukacijsko-rehabilitacijskim centrom](#) Sveti Josip Radnik.

AKTIVNOSTI

Održan je tradicionalni [međunarodni simpozij pod nazivom „19. Mostarska psihijatrijska subota“](#), a organizatori su: Sveučilište, Liječnička komora HNŽ, Udruga psihijataru u BiH i Internacionalna akademija nauka i umjetnosti u BiH te 18. Psihijatrijski dani BiH na temu [„Klinička empatija i mentalno zdravlje“](#).

Na biomedicinskim fakultetima su održani sljedeći događaji: treća po redu dvodnevna radionica cjeloživotnog učenja [„Baby handling i uredan razvoj djeteta do godinu dana“](#); Tečaj

reanimacije i intubacije djece i novorođenčadi, čime je obilježen [Svjetski dan prijevremeno rođene djece](#); [XVIII. Simpozij iz dječje kirurgije](#), koji je specifičan po tome što su se pored aktualnih tema izvodili zahtjevni operativni zahvati koji su video linkom preneseni u amfiteatar MF-a; [Znanstveni simpozij](#) s međunarodnim sudjelovanjem „Pitanje za znanost: cijepljenje ili pametni lijekovi“; Sedmi znanstveno-stručni simpozij primalja s međunarodnim sudjelovanjem na temu [„Digitalna primaljska skrb: izazovi i mogućnosti“](#) s preko 200 sudionika; [Simpozij medicinskih sestara/tehničara](#) s međunarodnim sudjelovanjem na temu „Komunikacija kroz sestrinsku dokumentaciju“ s preko 400 sudionika; [Predavanje i radionice u okviru Erasmus+ mobilnosti za studente fizioterapije](#); [Prvi Kongres Studija dentalne medicine](#); Radionica na temu PAPA testa u organizaciji Udruge studenata medicine BiH [BoHeMSA-e](#); Predavanje na temu [„Interakcije lijekova u dentalnoj medicini – problemi i rješenja“](#); [XII. Međunarodni simpozij „Novosti u gastroenterologiji“](#); [Surgical Workshop iz oblasti opstetricije i ginekologije](#); [V. Međunarodni studentski simpozij sanitarnog inženjerstva](#); [I. Kongres perinatalne medicine BiH s međunarodnim sudjelovanjem](#) (Važno je naglasiti da je ovo prvi Kongres u BiH koji je odobrila agencija EU-a MedTech, što podrazumijeva prepoznatljivost znanstveno-stručnog skupa na razini Europske unije.) te [3. Mostarski farmaceutski dani](#).

Studenti Akademije likovnih umjetnosti i volonteri [Savjetovališta za studente](#) su proveli dvije [radionice o anksioznosti te o primjeni art terapije](#) u funkciji zaštite i [unapređenja mentalnog zdravlja](#). U sklopu Savjetovališta je održana i [edukativna radionica](#) na temu „Kako možemo biti slobodni i živjeti načinom na koji želimo, a i dalje se dobro slagati s ljudima koji su nam u životu značajni?“.

Članovi [udruge studenata psihologije FF SUM-a Mentalist](#) su obilježili [Svjetski dan mentalnog zdravlja kroz radionicu s djecom](#) u Udruzi produženi boravak „Slagalice Mostar“ pod nazivom „Kako likovna umjetnost može pomoći u održavanju mentalnog zdravlja“.

Filozofski fakultet u suradnji s Udrugom studenata psihologije Mentalist i Studentskim zborom FF SUM-a je obilježio [Tjedan psihologije](#).

STUDENTI I DRUŠTVENI DOPRINOS

Na biomedicinskim fakultetima na SUM-u se trenutačno obrazuje 1920 studenata. Na FZS preddiplomski i diplomski studij je završilo 218 studenata, preddiplomski je upisalo 180, a diplomski 150 studenata, odnosno ukupno 330. Na MF je diplomiralo ukupno 80 studenata, a na Farmaceutskom fakultetu 33 studenata. Ukupno je diplomiralo 330 studenata na tri biomedicinska fakulteta.

Darivanje krvi je jedna od brojnih aktivnosti koje se kontinuirano provode na Sveučilištu više puta godišnje, a u suradnji s SKB-om.

Studenti Sveučilišta imaju besplatan pristup [Studentskoj ambulanti](#) (liječnik, stomatolog, psiholog) koja djeluje u sklopu suradnje s Domom zdravlja Mostar. Na Sveučilištu djeluje i [Savjetovalište za studente](#) koje pruža različite oblike potpore i pomoći studentima.

Studenti Studija dentalne medicine MF su obilježili [Međunarodni dan oralnog zdravlja](#) održanom prezentacijom u Osnovnoj školi Petra Bakule u Mostaru u sklopu čega su podijeljena sredstva za održavanje oralne higijene donirana od strane partnera.

[Udruga studenata zdravstvenih studija HSSA](#) je organizirala predavanje na temu „[Je li mentalno zdravlje danas u krizi?](#)“ te je povodom [Svjetskog dana dijabetesa organizirala akciju besplatnog mjerenja razine šećera u krvi i krvnog tlaka](#). Također, HSSA je sudjelovala u obilježavanju [Svjetskog dana osoba s Down sindromom - Manifestaciji „Sunčana](#)

[strana dlana](#)“, zajedno s [BoHeMSA-om](#).

Udruga studenata logopedije SaLPsa u suradnji sa Studijom logopedije i Filozofskim fakultetom je organizirala „Tjedan logopedije“. Predavanja na temu „[Uloga logopeda u jedinicama intenzivne njege i hitnog prijema](#)“ su održali stručnjaci iz područja logopedije, neurologije i otorinolaringologije (ORL).

Studenti Farmaceutskog fakulteta su objavili [novi broj studentskog časopisa Placebo](#), a studenti Medicinskog fakulteta [novi broj studentskog lista Puls](#).

Pod okriljem Strategije Sveučilište intenzivno radi na adaptaciji Kampusu za studente s invaliditetom, a poboljšanje cjelokupnog statusa se provodi pod okriljem [Ureda za studente s invaliditetom](#).

SPORT

Sport ima esencijalnu ulogu na Sveučilištu. Fakultet prirodoslovno-matematičkih odgojnih znanosti (FPMOZ) u Kampusu II - Rodoč posjeduje tri dvorane, nogometno igralište s četiri atletske staze, terene za košarku, rukomet, odbojku, tenis te zatvoreni i otvoreni bazen. Sve navedeno mogu koristiti svi studenti Sveučilišta, kao i ostali građani. Pod okriljem Sveučilišta djeluju i brojni sportski klubovi te [Sportska udruga studenata](#) (košarka, odbojka, taekwondo, kickboxing...).

Senat je donio [Pravilnik o studiranju vrhunskih sportaša](#) kojim se uređuju prava,

obveze i dužnosti studenata koji su ujedno i vrhunski sportaši te se osigurava usklađivanje sportskih obveza prema ustrojbenoj jedinici na kojoj studiraju. Ovo institucionalno rješava probleme studenata sportaša na Sveučilištu i omogućava im da pored vrhunskoga bavljenja sportom mogu uspješno organizirati i svoje studiranje. Akademske godine 2022./2023. Sveučilište je dodijelilo i Rektorovu nagradu za sport čime potiče sportske uspjehe i izvrsnost studenata. Na Sveučilištu aktivno djeluje i [Sportski savez Sveučilišta u Mostaru](#) koji daje još veći zamah i pomaže i razvoju sporta na Sveučilištu, kako vrhunskoga tako i amaterskoga, i na neki način promovira i naš Studij kineziologije koji se izvodi na FPMOZ-u.

Studenti Sveučilišta su sudjelovali na [Europskim sveučilišnim igrama](#) koje su obuhvatile više tisuća natjecatelja iz više od 40 država.

Studentski zbor Sveučilišta tradicionalno održava [Sveučilišnu malonogometnu ligu](#) te brojna druga natjecanja i sportske turnire čiji je jedan od ciljeva promocija zdravog načina života, a jedan od takvih projekata je i utrka [Wings for Life](#) čiji je glavni cilj skrenuti pozornost na ozljede leđne moždine i prikupljanje sredstava za istraživanja koja se provode s ciljem pronalaska lijeka. U prosincu 2023. je održan [Humanitarni malonogometni turnir „Bivši i sadašnji studenti za potrebite“](#) na FZS.

Održana je [Međunarodna znanstveno-stručna konferencija PR, Media & Sports](#)

[Days](#) čije su teme bile odnosi s javnošću, integrirane komunikacije i mediji u sportu, s naglaskom na umjetnu inteligenciju.

Članice [Sveučilišnog karate kluba Neretva su osvojile](#) zlatno, srebreno i brončano odličje na državnom seniorskom prvenstvu Bosne i Hercegovine. Studij Kineziologije FPMOZ-a je u suradnji s Košarkaškim savezom Herceg Bosne organizirao [seminar](#) koji je okupio trenere, stručnjake i studente.

KVALITETNO OBRAZOVANJE

Osigurati uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje te promovirati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve

Kvaliteta je na samom vrhu prioriteta Sveučilišta. Stoga, u pogledu ovog cilja, Sveučilište kroz različite aktivnosti, programe i projekte u kojima sudjeluju sve ustrojbene jedinice pruža holistički pristup kvalitetnom obrazovanju. Budući da je kvaliteta jedna od ključnih pretpostavki Europskog prostora visokog obrazovanja kao pojma te jedan od temeljnih preduvjeta uspješne realizacije Bolonjskog procesa, Sveučilište u Mostaru teži visokoj kvaliteti nastavnog procesa, znanstveno-istraživačkog i stručnog rada te svih ostalih procesa na Sveučilištu.

KVALITETA OBRAZOVANJA

Ured za unaprjeđenje i osiguranje kvalitete je svojevrsna kraljeznica Sveučilišta budući da provodi procese internog osiguranja kvalitete, potičući sve dionike na suradnju, a sve s ciljem afirmacije i pozicioniranja Sveučilišta.

Sveučilište u Mostaru je vidljivo u bazi [Europskog registra za osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja \(EQAR\)](#) koji uključuje nacionalne agencije za osiguranje kvalitete koje su članice ENQA-e. Sveučilište u Mostaru je uložilo dodatne napore u vanjsko akreditiranje kako bi ojačali svoju ulogu u europskom prostoru visokog obrazovanja te je iz toga razloga izvršilo europsku akreditaciju, odnosno akreditaciju Agencije za znanost i visoko obrazovanje Republike Hrvatske te Austrijske agencije za osiguravanje kvalitete i akreditaciju (AQA). [Akti vezani za osiguranje kvalitete](#) su dostupni javno, kao i [Izvešće o radu i učinkovitosti djelovanja sustava za osiguranje kvalitete na Sveučilištu u Mostaru za](#)

4

[akademske godine 2022./2023.](#) Na Sveučilištu u Mostaru [završen je postupak unutarnje prosudbe](#) za razdoblje ak. 2019./20. god. – ak. 2021./22. god. Nakon izrade samoevaluacijskih izvješća za svaku ustrojbenu jedinicu i Sveučilište te nakon posjeta [Povjerenstva za unutarnju prosudbu](#) svim ustrojbenim jedinicama i rektoratu, Povjerenstvo je izradilo izvješća s preporukama za unaprjeđenje za svaku ustrojbenu jedinicu i za Sveučilište. U postupku institucionalne reakreditacije Povjerenstvo stručnjaka [Agencije za razvoj visokog](#)

[obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH](#) posjetilo je Sveučilište u Mostaru

[Vijeće bivših rektora i Vijeće profesora emeritusa](#), kao savjetodavna tijela daju svoj obol razvoju, rastu i napretku Sveučilišta.

U srpnju 2023. godine svečano su [dodijeljeni certifikati za uspješno završene module TRAIN+ programa](#) koji se provodi u okviru [Akademije SUM](#). Radi se o programu za cjeloživotno učenje u području pedagoškog obrazovanja i jačanja kompetencija nastavnog osoblja Sveučilišta koji je u 2023. godini

okupio 36 polaznika. Akademija SUM, koja poseban naglasak stavlja na poduzetništvo žena, iznjedrila je iz [Centra za cjeloživotno obrazovanje](#) čiji je glavni cilj omogućiti stjecanje dodatnih znanja i vještina te stvarati kulturu cjeloživotnog učenja. Programi cjeloživotnog učenja se provode za studente, djelatnike te vanjske korisnike, a u akademskoj 2022./2023. godini uspješno su program Akademije završile 63 polaznice. U suradnji s Federalnim ministarstvom zdravstva na Medicinskom fakultetu se provodi [Kontinuirana profesionalna edukacija iz zdravstvenog menadžmenta](#).

U akademskoj 2022./2023. godini doneseni su sljedeći akti: [Pravilnik o postupku donošenja novih i revizije postojećih studijskih](#)

[programa 3. ciklusa na Sveučilištu u Mostaru, Pravilnik o klasifikaciji znanstvenih područja, polja i grana, Pravilnik o poslijediplomskim specijalističkim studijima na Sveučilištu u Mostaru, Vodič za izradu nastavnih planova i programa na Sveučilištu u Mostaru, Priručnik za visokoškolsku nastavu, Pravilnik o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru, Vodič za studente o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, Strategiju razvoja Sveučilišta u Mostaru za razdoblje 2023.-2028. te Digitalnu strategiju razvoja za 2023.-2028.](#)

[Medijski i istraživački centar](#) je dio Sveučilišta čija je svrha poticanje rada na različitim medijima. Unutar centra djeluju [SUM TV](#), [SUM Radio](#), portal [SUM Sova](#), [Universitas Mostariensis](#) i [Newsletter SUM](#).

Ovaj centar pruža priliku studentima za sudjelovanje u praksi i stjecanje iskustva.

Neophodno je spomenuti i [Portal za akademsko udruživanje časopisa SumpaUK](#) - sustav koji ima ulogu središnjeg portala za pristup [znanstvenim i stručnim časopisima](#) na Sveučilištu u Mostaru. [Sveučilišna nakladnička kuća PRESSUM](#) za cilj ima razvoj Sveučilišta, unapređenje kvalitete znanstvene komunikacije, poboljšanje međunarodne suradnje, promociju znanstvenih aktivnosti.

Bogatstvo Sveučilišta ogleda se i u [Sveučilišnoj knjižnici](#) koja broji više od 17.000 naslova koji su vidljivi u online katalogu. Usluge Knjižnice mogu koristiti studenti, djelatnici i ostali.

[Alumni klub Sveučilišta u Mostaru](#) okuplja diplomirane studente kako bi nastavili promicati ugled Sveučilišta, čuvati tradiciju, uspostavljati suradnju Sveučilišta i sličnih obrazovnih, razvojnih i istraživačkih institucija u zemlji i svijetu kao i institucijama u kojima rade bivši studenti.

Sveučilište akademske procese provodi u [pet kampusa](#) - i osim središta u Mostaru broji dislocirane centre u Orašju i Vitezu, a Akademija likovnih umjetnosti se nalazi u Širokom Brijegu.

U srpnju 2023. godine [Sveučilištu u Mostaru dodijeljena Erasmus povelja](#) u visokom obrazovanju (ECHE) za razdoblje od 2021. do 2027. Povelja pruža okvir za osiguranje kvalitete međunarodne suradnje unutar i izvan EU, unapređujući standardizaciju ključnih elemenata i aktivnosti unutar programa mobilnosti Erasmus+.

Sveučilište je član 19 mreža, a broji suradnju s više od 250 partnerskih sveučilišta u svijetu (više od 40 država).

Od posebnog interesa su Studij medicine na engleskom jeziku te doktorski studij Građevine na engleskom jeziku koji potiču međunarodnu suradnju te podižu kvalitetu samog Sveučilišta.

AKADEMSKI RAST

Na SUM-u se izvodi nastava na sljedećim nastavničkim smjerovima: Na Filozofskom fakultetu - Engleski jezik i književnost, Filozofija, Hrvatski jezik i književnost, Latinski jezik i rimska književnost, Njemački jezik i književnost, Povijest, Povijest umjetnosti, Ruski jezik i književnost i Talijanski jezik i književnost. Na Akademiji likovnih umjetnosti - studij slikarstva, kiparstva i grafike. Na FPMOZ-u se obrazuju budući kadrovi na nastavničkim smjerovima: Biologija, Pedagogija, Fizika, Geografija, Glazba, Informatika, Kineziologija, Matematika i Razredna nastava. Na ALU je pokrenut [novi smjer Scenarij](#).

FF i FPMOZ su potpisali sporazume o suradnji sa Zavodom za odgoj i obrazovanje Zapadnohercegovačke županije i Hercegbo-sanske županije.

[Deveta klauzura Sveučilišta u Mostaru „Promjena i perspektiva“ posvećena studijima na engleskom jeziku, uvjetima izbora u znanstveno - nastavna i umjetničko - nastavna](#)

[zvanja, časopisima i Strategiji SUM-a održana je na Kampusu II](#). Ove teme razmatrali su članovi Senata, odnosno uprava Sveučilišta, dekani fakulteta kao i predstavnici Studentskoga zbora. Navedene teme su ključne za promjene na Sveučilištu kako bi se razvijali i dalje kao sveučilište europskih vrijednosti i standarda.

U povodu 45. obljetnice Sveučilišta u Mostaru upriličena je svečanost dodjele [Rektorove nagrade za 37 najboljih](#).

Sveučilište je akademske 2022./2023. godine upisalo 1440 studenata (62,5% žene), ukupan broj studenata je 8348 (66,2% žene), a diplomiralo je njih 2081 (69,6% žene). Na Sveučilište u Mostaru se 2023. godine [upisalo 11% više studenata](#) u prvu godinu preddiplomskih i integriranih studija u odnosu na prošlu godinu te je svaki četvrti student strani državljanin.

U dva navrata, [promovirano je 67 doktora znanosti](#). SUM broji preko 500 doktoranada, od čega je stranih oko 17%, a Studenti doktorskog studija Sveučilišta u Mostaru imaju mogućnost sudjelovanja na [međunarodnoj ljetnoj školi](#) koju organizira Radboud Sveučilištu u Nizozemskoj. [Međunarodni zajednički prekogranični doktorski studij međunarodnih ekonomskih odnosa](#) i [Međunarodni zajednički prekogranični interdisciplinarni doktorski program u obrazovnim i komunikacijskim znanostima](#) se izvodi na University of Applied Sciences Burgenland.

Studentima je dostupno preko [100 izbor-nih kolegija](#), 650 kolegija se izvodi na jednom od svjetskih jezika, a na Sveučilištu su angažirani i lektori za kineski, španjolski, francuski i njemački jezik. Sveučilište broji preko 140 nastavnih baza, [50 laboratorija i praktičnih radionica](#). Na Sveučilištu u Mostaru aktivno je 158 studijskih programa i to: 71 na I. ciklusu, 69 na II. ciklusu, 5 na integriranom studiju te 15 na III. ciklusu.

Trenutačno na sveučilištu radi i surađuje oko 1300 nastavnika i 240 nenastavnog osoblja. Kvalitetu obrazovanja svojevrsno optimizira i angažman vanjskih suradnika s više od 12 obrazovnih institucija i to 250 iz Republike Hrvatske te 50 iz BiH.

[Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru](#) tijekom svake akademske godine organizira brojne [besplatne tečajeve za studente iz različitih područja](#) kako bi se studentima omogućilo dodatno educiranje i usavršavanje pa su tako tijekom akademske godine 2022./2023. studenti mogli birati među sljedećim tečajevima: Engleski, Njemački, Talijanski, Ruski, Digitalni marketing, Informatika i Programiranje.

Ukupno 142 potpisana sporazuma do sada svjedoče o angažmanu Sveučilišta u ostvarivanju globalnih partnerstava, a 48 novih sporazuma sklopljeno je u akademskoj godini 2022./2023. Dodatno, 46 od tih sporazuma odnose se na Erasmus + KA 1 inicijativu, unutar ukupno 129 potpisanih. U 2022./2023.

godini bilo ukupno [95 studentskih i 222 mobilnosti nastavnog i nenastavnog osoblja](#).

AKTIVNOSTI

Na FPMOZ-u je održano [natjecanje iz matematike za učenike](#) četvrtih razreda srednjih škola; obilježen je [Međunarodni dan studenata](#); studenti Matematike sudjelovali su [na Summer School for future STEM Leaders](#); organizirana je [radionica za studente](#) na temu priznavanja neformalnog obrazovanja i neformalnog učenja te je obilježen [Dan znanosti](#).

Na FF je obilježen [Svjetski dan radija](#); održana je [međunarodna znanstvena konferencija na temu Aktualizacija i popularizacija znanosti kroz medije](#); održane su [mrežne konzultacije za maturante](#); održano je predavanje na temu „[Discussing Controversial Issues in the Classroom](#)“, a za učenike završnih razreda srednjih škola profesori sa studija Novinarstva su održali [interaktivne radionice medijske i informacijske pismenosti](#) na SUM TV.

Sveučilište u Mostaru je s Univerzitetom u Sarajevu i ostalim javnim visokoškolskim ustanovama u BiH, u okviru [projekta „Razvoj okvira stručnog usavršavanja akademskog osoblja na javnim visokoškolskim ustanovama u BiH - TRAIN BiH 2022./2023.“](#) organiziralo webinar pod nazivom „Jačanje istraživačkih kapaciteta na javnim visokoškolskim ustanovama u BiH“. U listopadu je na Sveučilištu održana

[Međunarodna konferencija o visokom obrazovanju i istraživanju](#), a događaj je obuhvatio radionice koje su održane u sklopu programa Europskog udruženja sveučilišta Eutopia More i Rektorskog foruma jugoistočne Europe i zapadnog Balkana, a sudjelovalo je 35 sudionika s 15 različitih sveučilišta.

[MoodleMoot Bosna i Hercegovina 2023.](#), događaj posvećen svjetski poznatom sustavu za upravljanje učenjem – Moodleu, [održan je na kampusu Sveučilišta u Mostaru](#)

Za upravu Sveučilišta i ustrojbenih jedinica te sve zainteresirane održana je [radio-nica „Praćenje aktivnosti usmjerenih prema globalnim ciljevima održivog razvoja \(Sustainable Development Goals – SDG\)“](#) i to kako bi Sveučilište krenulo u intenzivno provođenje te u konačnici i ispunjavanje Globalnih ciljeva održivog razvoja UN-a koji predstavljaju transformativni plan za stvaranje bolje i održive budućnosti za cijeli svijet održana je na Sveučilištu u Mostaru.

Sveučilište je sudjelovalo na skupu „Think-and-Do Dialogue in Belgrade: Universities as Drivers of Sustainability“. Skup je [organizirala Circle U. European University Alliance](#) uz podršku DAAD Akademije i Saveznog ministarstva vanjskih poslova Njemačke. Prezentirani su [globalni izazovi održivog razvoja s naglaskom na klimatske promjene](#), a održani su paneli „Sveučilišta kao pokretači održivosti: glasovi studenata“ i „Implementacija

ciljeva održivog razvoja u sveučilišnim nastavnim planovima i programima“.

[Digitalization and international relations activities](#) naziv je 3. međunarodnog ERA-SMUS+ STAFF WEEK-a koji se održao na SUM-u. Kao i proteklih godina [Ured za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Mostaru](#) bio je domaćin jednodnevnom boravku 35 sudionika s [partnerskih institucija](#) iz Brazila, Francuske, Poljske, Slovenije, Njemačke, Španjolske, Češke, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

U sklopu obilježavanja Nacionalnoga dana svjesnosti o knjižnicama Sveučilišna knjižnica je organizirala tribinu naziva „[Što je zelena knjižnica?](#)“. Tribina je okupila zaljubljenike u knjižnice i održala se u znaku promicanja zelene informacijske pismenosti.

Na FSRE-u se trenutno provode Erasmus+ projekti: „Development of part-time and short cycle studies in higher education in Bosnia and Herzegovina - PARTISH/“ Razvoj studija sa skraćenim radnim vremenom i razvoj studija kratkih ciklusa“. Cilj projekta je razvoj studija sa skraćenim radnim vremenom i razvoj studija kratkih ciklusa koji uglavnom odraslim ljudima - zaposlenima, omogućuju odgovarajuće načine studiranja; NEST4WB čiji je cilj modernizirati studijske programe visokoškolskih ustanova zapadnog Balkana(WB) uvođenjem novih kolegija vezanih uz energetski i ICT sektor u svrhu digitalizacije energetskog sektora prvostupničke i magistarske razine obrazovanja i „Jačanje kapaciteta za

provedbu dualnog obrazovanja u BiH visokom obrazovanju - DualSCI“ u okviru programa “ERASMUS +“ - Dualno visoko obrazovanje (DVO) omogućilo bi studentima stjecanje relevantnijih znanja i vještina kombinirajući klasično školsko obrazovanje sa znanjem i vještinama stečenim na radnom mjestu.

[IV. Međunarodna znanstveno - stručna konferencija “Mladi znanstvenici u dijalogu”](#) okupila je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru više od 80 izlagača iz Estonije, Austrije, Republike Hrvatske, Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine.

U organizaciji Sveučilišta u Mostaru i sveučilišne nakladničke kuće PRESSUM, s

preko 150 sudionika, održan je četvrti Znanstveno-stručni skup pod nazivom [“Znanost, znanstvena komunikacija i časopisi”](#).

DIGITALIZACIJA OBRAZOVANJA

Kroz pet godina intenzivnog rada, a isto je svečano obilježeno koncem 2022. godine, [Centar za informacijske tehnologije Sveučilišta u Mostaru \(SUMIT\)](#) se pozicionirao kao lider u digitalizaciji cijele vertikale obrazovanja u Bosni i Hercegovini. SUMIT je potpisao ugovor o suradnji s hrvatskom akademskom i istraživačkom mrežom CARNET na [projektu Omega](#). Sustav Omega se radi u [programu](#)

[e-Škole](#), a u trenutku pisanja ovog Izvješća SUMIT razvija i održava računalne sustave za preko 600.000 korisnika. [SUMIT-ov E-dnevnik je stigao i u četiri škole u Županiji Zapadnohercegovačkoj](#). Sveučilište je i kroz akademsku godinu 2022./2023. nastavilo aktivnosti u sklopu [projekta Digitalne transformacije obrazovanja](#) u školama. Projektne aktivnosti se odnose na e-Dnevnik, SUMIT e-Upise, sustav korisničke podrške, a isto se provodilo kroz Centar za informacijske tehnologije SUM-a. SUMIT trenutačno radi na više od pedeset aktivnih projekata, uključujući nekoliko važnih IT projekata koje financira Europska unija. SUMIT je organizirao radionice „Rad u e-dnevniku“ za škole u [Hercegbo-sanskoj županiji](#) i [Zapadnohercegovačkoj županiji](#).

Koncem 2023. godine Sveučilište u Mostaru je osnovalo [Centar za umjetnu inteligenciju - SUM AI, prvi takav centar u Bosni i Hercegovini](#). SUM AI je postao ključna institucija u području istraživanja i primjene umjetne inteligencije.

Sveučilište u Mostaru nosi titulu prvog pametnog kampusa u BiH sa svojim projektom „[Smart Campus](#)“ koji je postavljen u suradnji s tvrtkama: Ericsson Nikola Tesla, HT Eronet i SUMIT-om, a djeluje na najnovijoj NB IoT komunikacijskoj mreži. SUM Smart Campus predstavljen na svjetskoj [konferenciji na Florida Gulf Coast University](#)

Na CARNET-ovoj 24. konferenciji za

korisnike, koja je okupila više od 2000 sudionika (1500 fizički i 700 online sudionika), [predstavljena je CARNET ID administrator-ska aplikacija](#). CARNET ID (ranije CARNET Omega) okosnica je CARNET-ovih korisničkih sustava i omogućuje upravljanje povezanim infrastrukturnim podsustavima te pružanje usluga krajnjim korisnicima. Ovaj sustav koristi se u svim školama u Republici Hrvatskoj.

Na Sveučilištu je [održana konferencija o digitalnoj transformaciji u obrazovanju i primjenama umjetne inteligencije „MoStart“](#) koja je okupila stručnjake iz devet država, a tema druge po redu konferencije je bila [Digitalni asistenti i asistivne tehnologije](#).

Sveučilište je potpisalo Sporazum o suradnji na istraživačkim i razvojnim projektima s [Agencijom za komercijalnu djelatnost](#).

RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojčice

Briga za sve, uključivost i dostojanstvo su utkani u temelje Sveučilišta. Na svom putu ka modernom europskom sveučilištu SUM kontinuirano radi na nultoj toleranciji na diskriminaciju po bilo kojoj osnovi. Kao stup društva i države, Sveučilište ima, i bespogovorno nosi, odgovornost za napredak i pravednost kako sadašnjosti tako i budućnosti. Sveučilište u Mostaru je čvrsto opredijeljeno prema stvaranju okruženja za rad i studiranje u kojem će svi pripadnici akademske zajednice moći u cijelosti i slobodno ostvarivati svoje potencijale uz jednak tretman u jednakim ili sličnim okolnostima te puno uvažavanje svakog pojedinca. Dolje navedene inicijative Sveučilišta u Mostaru pokazuju predanost cilju rodne ravnopravnosti i stvaranju sigurnog okruženja za sve studente i zaposlenike, kao i omogućavanje jednakog pristupa, a potom i potpore pri akademskom napredovanju.

Projekt University and Gender Mainstreaming (**UNIGEM**) predstavlja opredijeljenost sveučilišta da uvođenjem rodne perspektive osiguraju rodnu ravnopravnost i siguran ambijent za nastavnike i nastavnice kao i studente i studentice na sveučilištima u BiH i regiji. Projekt u cijelosti financiraju vlade Ujedinjenoga Kraljevstva i Sjeverne Irske, a uključeni su TPO fondacija i 20 sveučilišta iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije i Crne Gore radi prevencije i borbe protiv rodno zasnovanoga nasilja, diskriminacije i seksualnoga uznemiravanja te osiguranja integriteta i kvaliteta u visokome obrazovanju.

Redovnom razmjenom informacija i zajedničkim

5

aktivnostima posebna pažnja posvećuje se zagovaranju integriteta, načela transparentnosti i odgovornosti te pripremi strateških dokumenata koji za cilj imaju prevenciju rodno zasnovanoga nasilja, diskriminacije i seksualnoga uznemiravanja na Sveučilištu u Mostaru kao i kreiranju i usvajanju akcijskoga plana za borbu protiv navedenoga. Također se dio potpisanoga Memoranduma odnosi na sudjelovanje u istraživanjima koja su posvećena mjerenju stavova o postojanju i upoznatosti s propisima koji imaju za cilj sprječavanje i borbu protiv rodno zasnovanoga nasilja, diskriminacije i seksualnoga uznemiravanja, izradu silabusa i nastavnih materijala kao i unaprjeđenje suradnje sa sveučilištima u Bosni i Hercegovini i regiji. U sklopu [kampađe „16 dana aktivizma“](#) za 2022. u sklopu projekta UNIGEM Sveučilište u Mostaru održalo je više [predavanja, radionica, debata i kvizova](#) na kojemu su sudjelovali studenti Sveučilišta u Mostaru. Također u suradnju s Centrom za djecu, mlade i obitelj SPES održana je radionica na temu „Rodna ravnopravnost-gdje (ni)je?“, a „(DE)aktivacija rodni stereotipa u selekcijskim situacijama“, rad studentice Psihologije, je izabran među četiri najbolja zbog važnosti teme na [zimskoj školi „Rod i globalizacija“](#).

Također, u sklopu projekta je [objavljeno izdanje knjige](#) „Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u sveučilišnoj zajednici: protiv rodno zasnovanog nasilja“ na engleskom

jeziku, a publikacija je nastala kao rezultat istraživačkih pothvata u sklopu petogodišnjeg projekta UNIGEM koji je počeo 2021. godine.

Na FF je promovirana knjiga [„Položaj i uloga žene u BiH – porast emancipacije ili diskriminacije“](#).

Senat Sveučilišta u Mostaru je ranije usvojio [Akcijski plan rodne ravnopravnosti](#) koji pruža smjernice za postizanje spolne ravnopravnosti te unaprjeđuje integraciju ravnopravnosti u smislu poticanja i razvijanja karijera i to kroz 4 strateška područja: institucijska kultura rodne ravnopravnosti, rodna ravnopravnost u učenju i podučavanju, rodna ravnopravnost u znanstvenom i umjetničkom istraživanju te harmonizaciju privatnog života i poslovnih obaveza. Plan prati i dokument [„Kako prepoznati i postupiti ako se dogodi nasilje zasnovano na spolu“](#) koji služi kao hodogram procesa prepoznavanja i prijave nasilja zasnovanog na spolu te potiče sve da

prijave isto te je, između ostalog, uspostavljen email: ravnopravnost@sum.ba.

Na tragu opredijeljenosti Sveučilišta u Mostaru kao mjesta nulte tolerancije diskriminacije po bilo kojoj osnovi Sveučilište je 2023. godine donijelo [Politiku o oblicima neprihvatljivih ponašanja i osiguranju ravnopravnosti na Sveučilištu u Mostaru](#) u skladu s ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda. Politika jasno definira načela, obaveze osoblja i studenata, ciljeve, neprihvatljiva ponašanja, nadležnost i postupanja kao i samu svrhu Politike. Politika predstavlja programski okvir za učinkovitije prepoznavanje slučajeva diskriminacije i uznemiravanja u akademskoj praksi, prevenciju i sankcioniranje.

Isto tako u 2023. godini Sveučilište je donijelo [Politiku jednakosti plaća muškarca i žena](#), također u skladu s ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda. Cilj i svrha politike je osigurati i potvrditi opredijeljenost za jednakost i nediskriminaciju u plaćama i drugim kompenzacijama temeljem spola kako bi se uklonila svaka sustavna pristranosti i

diskriminacija. Svojom točkom VIII. Politika precizira nadležnost i postupanja, odnosno navodi tijela u postupku radi zaštite sveučilišnog osoblja i studenata od diskriminacije i uznemiravanja i to u prvom redu etička povjerenstva ustrojbenih jedinica i Sveučilišta.

Pored navedenih politika, nedopustivost svakog oblika neposredne i posredne diskriminacije je koncizan dio [Etičkog kodeksa](#), dok se [Pravilnik o radu](#) u svom meritumu posebno posvetio zaštiti žena za vrijeme trudnoće i porođaja, dok su čl. 74., 78. i 80. propisana prava oca djeteta po pitanju porodiljnog dopusta, rada s polovicom radnog vremena te rada nakon isteka porodiljnog dopusta. Nadalje, Sveučilište u svojim službenim aktima i dokumentima naznačuje kako se korištenje muškog oblika riječi i pojmova jednako odnosi na oba spola.

U organizaciji Savjetovališta za studente Filozofskog fakulteta održano je predavanje [„Odrednice i posljedice sekstinga među mladima: Prikaz nalaza SextYouth projekta“](#) čiji je cilj podizanje svijesti o sigurnosti i zaštiti u digitalnom okruženju. Na Filozofskom fakultetu je organiziran i informativni štand naziva [„Ljubičasti dan“](#) kao znak podrške ženama koje su žrtve nasilja. Na štandu su se mogle pronaći ljubičaste vrpce, informacije o nasilju nad ženama i promotivni materijal.

Na Ekonomskom fakultetu je održano predavanje o [„Staklenom stropu u karijernom svijetu“](#), o diskriminaciji žena u

menadžmentu, a u suradnji sa studentico Pravnog fakulteta je održano predavanje na temu „Femicida“ u zakonskom okviru BiH te mogućnostima poboljšanja trenutnih praksi.

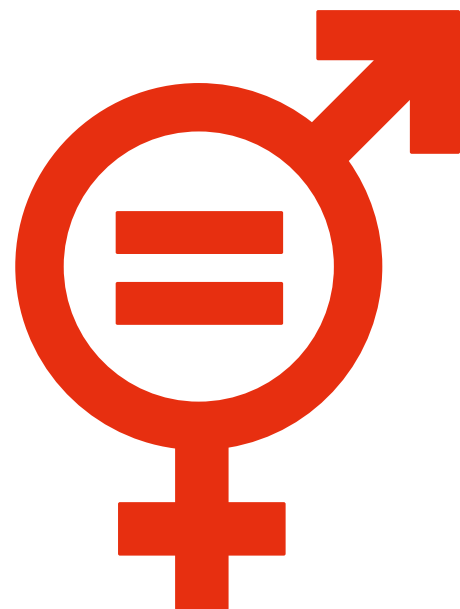
Studenti Sveučilišta imaju priliku obavljati [stručnu praksu](#) u Savjetovalištu za djecu i odrasle koje pruža psihosocijalnu i pravnu pomoć žrtvama svih oblika rodno zasnovanog nasilja, nasilja nad djecom i trgovine ljudima.

U 2022. godini je pokrenut projekt cjelovitnog učenja usmjeren isključivo na žene – [SUM Akademija](#), a u 2023. godini svečano su dodijeljeni certifikati 91 polaznici koje su uspješno savladale 4 modula.

Ured za osiguranje kvalitete kontinuirano prikuplja, između ostalog, podatke o strukturi uposlenih po spolu.

Na Sveučilištu je u akademskoj 2022./2023. godini diplomirao ukupno 2081 student, od čega je 69% žena, a žene su brojnije među diplomantima na svim ustrojbenim jedinicama osim na FSRE-u i PF-u. Svoje obrazovanje na Sveučilištu je započelo 1550 studenata, od čega su 62,5% žene. Sveučilište je navedene akademske godine brojilo ukupno 8348 studenata, od čega su 66,2% žene. Treći ciklus na Sveučilištu u Mostaru je 2023. godino završilo 27 doktora znanosti od čega su 63% žene.

Promatrajući nastavno osoblje, od ukupnog broja uposlenih njih 60% su žene, dok žene drže 58,5% seniorskih/menadžerskih pozicija na ustrojbenim jedinicama. Nadalje, žene čine 69% nenastavnog osoblja na SUM-u.

ČISTA VODA I SANITARNI UVJETI

Osigurati sanitarne uvjete i pristup pitkoj vodi za sve

Sveučilište svojim nastavnim programima koji se odnose na zaštitu voda, istraživanjima i podizanjem svijesti o važnosti čiste vode pridonosi podizanju savjesti o ovom cilju te kontinuirano radi na poboljšanju vodnih uvjeta te održivo upravlja vodnim resursima. Neki od kolegija kroz koje studenti stječu adekvatno znanje povezano s ovim ciljem su: Hidrotehnika, Vodoopskrba i kanalizacija, Izvorišta i vodoopskrba, gospodarenje vodama, Tehnologija i analiza voda, Higijena i sanitacija. Na FGAG-u se organizira smjer Hidrotehnika i okolišno inženjerstvo na studijskom programu Građevinarstvo.

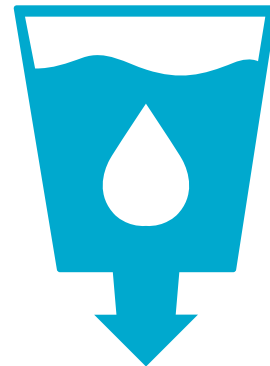
BiH je jedna od najbogatijih država vodom, sa skoro 10.000 m³ vode po stanovniku BiH je prva u regiji i peta u Europi.

U 2022. godini je [otvoren Cleantech HUB znanja](#) na Sveučilištu u Mostaru koji je osnovan u sklopu projekta *Creation of the Celantech*

knowledge centre in BiH čiji je glavni koordinator Sveučilište u Pečuhu, a u sklopu njega djeluju stručnjaci iz područja upravljanja otpadom, upravljanja vodama, energetike i poduzetništva.

Na Agronomskom i prehrambeno tehnološkom fakultetu [djeluje Zavod za ribarstvo, zoologiju i zaštitu voda](#) čija je temeljna misija povezivanje nastavnog i znanstveno-istraživačkog rada. Između ostaloga, Zavod vrši temeljna i primijenjena znanstvena istraživanja u okviru znanstvene grane zaštite voda čime se pruža studentima mogućnost upoznavanja s metodama bioloških istraživanja. Zavod pruža

6

sve vrste konzalting usluga, provodi laboratorijska, terenska i daljinska ispitivanja sa svrhom izrade elaborata, studija na okoliš, monitoringa, edukacija itd. Na Kampusu II istovremeno s podizanjem nasada voćnih kultura i vinove loze u 2012. godini, APTF JE započeo i postavljanje sustava za natapanje (sustav kap po kap) čime je znatno umanjena potrošnja vode.

Studenti Sveučilišta praksu i vježbe iz kolegija otpadnih voda obavljaju na pročištaču otpadnih voda i laboratoriju za vode u gradu Ljubuškom, Federalnom zavodu za javno zdravstvo te brojnim drugim relevantnim institucijama. Sveučilište u Mostaru na svim svojim ustrojbenim jedinicama ima dostupnu pitku tekuću vodu.

Na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije je osnovan [spin off Građevinski istraživački centar](#) koji je [u 2023. godini kroz svoje projekte izrađivao](#): elaborate, planove obrane od poplava, operativne planove u

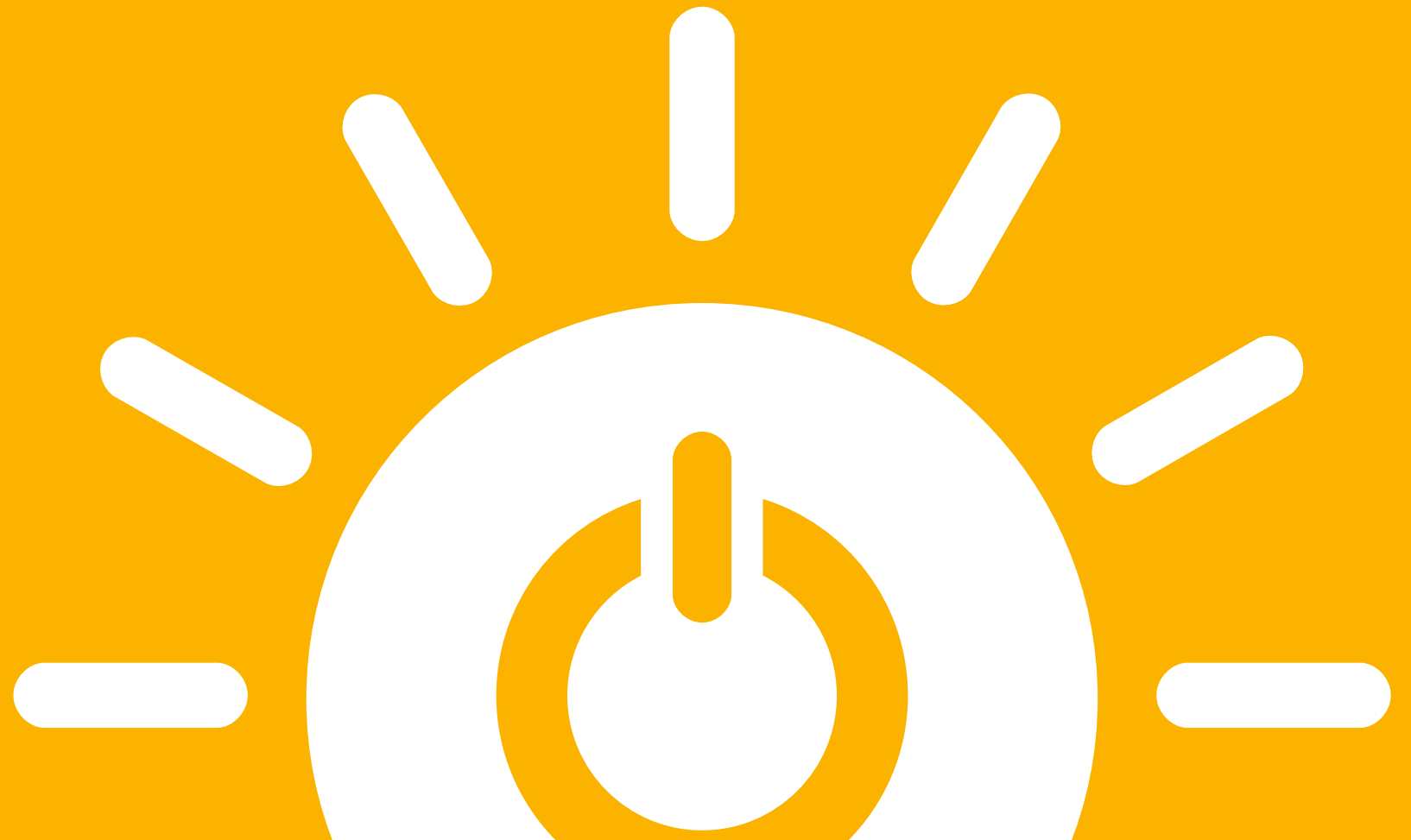
slučaju vanrednih i incidentnih zagađenja, programe snabdijevanja vodom za piće, digitalne katastarske planove vodne infrastrukture, konstrukcije spremnika za vodu, hidrauličko modeliranje vodoopskrbnih sustava, revizije i idejna rješenja kroz koje se doprinosi osiguranju kvalitete vode te zaštiti vodnih dobara. Neki od tih projekata su: Sanacija konstruktivnih elemenata objekta „Vrilo“ na izvorištu rijeke Vrioštica u Ljubuškom; „Kantonalni operativni plan u slučaju vanrednih i incidentnih zagađenja na vodotocima II. kategorije na području HNK/Ž - izrada operativnog plana; Izrada idejnog projekta vodoopskrbnog cjevovoda Vitina-Ljubuški; Izrada digitalnog katastarskog plana vodne infrastrukture grada Mostara te drugi projekti koji se odnose na izrade glavnog projekta oborinskog kanalizacijskog sustava za privatni sektor, lokalne zajednice, županije, javna poduzeća, državna tijela itd.

Sveučilište je sudjelovalo na 10. Danu prirodnih znanosti čija je tema bila „[Kvaliteta voda u BiH](#)“, a isti je organiziran pod pokroviteljstvom Federalnog ministarstva obrazovanja i znanosti.

Studentica Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije je osvojila nagradu koju dodjeljuje Alps-Adriatic Rector's Conference i to za [najbolji diplomski rad](#) s nazivom „Hidraulička numerička analiza podzemnih voda na području lijevog zaobalja brane hidroelektrane Mostar“.

PRISTUPAČNA I ČISTA ENERGIJA

Osigurati svima pristup financijski dostupnoj, pouzdanoj, održivoj i suvremenoj energiji

Studenti na Mostarskom Sveučilištu stječu znanje o održivim izvorima energije, tehnološkim inovacijama u energetske sektoru te o načinima proizvodnje, prijenosa i skladištenja energije kroz različite kolegije kao što su: Električna mjerenja, Elektromehaničke pretvorbe, Obnovljivi izvori energije, Prijenos i distribucija električne energije, Zaštita elektroenergetskog sustava, Energetska tržišta i ekonomika u energetici, Projektiranje električnih postrojenja. Zaštita okoliša i energetske certificiranje itd. Studij [Elektrotehnike](#) daje fokus na osposobljavanje za rad u različitim područjima elektrotehničkog inženjerstva koji uključuju integraciju softverskih, hardverskih i procesnih rješenja, a posebno na smjeru Energetika. Cilj je razviti sposobnosti automatizacije postrojenja i procesa, ali i kreiranje održivosti elektroenergetskih mreža i strojeva.

[Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike](#) (FSRE) kroz dugi period svog djelovanja ima bogatu i ostvarenu [suradnju s gospodarstvom](#), što rezultira brojnim znanstvenim i stručnim projektima, ekspertizama, elaboratima i ostalim poslovima koji povezuju Fakultet s realnim sektorom i okruženjem u kojem egzistira. Pored kompanija iz realnog, ali i javnog sektora, FSRE njeguje suradnju i s drugim sebi srodnim obrazovnim i znanstveno-istraživačkim institucijama u zemlji i inozemstvu.

[Građevinski istraživački centar](#) koji djeluje u sklopu FGAG-a provodi i projekte izrade projektne

dokumentacije, stručnog nadzora vezano za izgradnju vjetroelektrana u BiH i regiji, čime Sveučilište surađuje s javnim poduzećima, državnim institucijama te gospodarstvenicima iz privatnog sektora.

[Cleantech HUB znanja](#) koji djeluje od 2022. godine, između ostaloga okuplja stručnjake iz područja energetike. *Cleantech HUB znanja* Sveučilišta u Mostaru kroz zajedničke projekte i aktivnosti, te uz pomoć stručnjaka sa Sveučilišta u Pečuhu, radi na: identificiranju najvažnijih zagađivača i mogućnosti smanjenja emisije u okviru procjena stanja i analize budućih potreba, uspostavljanju suradnje s privatnim sektorom s ciljem povećanja ulaganja u tvrtke za čistu energiju, pružanju transparentnih i lako dostupnih informacija o čistoj energiji i čistim tehnologijama, podizanju svijesti o potrebi za ubrzanjem inovacija vezanih uz čiste energije proaktivnim sudjelovanjem u različitim društvenim aktivnostima, kataliziranju sinergijskog djelovanja putem javno-privatnih partnerstva koja postavljaju inovacijske ciljeve koji trebaju dovesti do realiziranja učinkovitih rješenja čiste energije i bržega usvajanja čistih energija, izgradnji povjerenja u rješenja i tehnologije za čistu energiju putem zajedničke *Cleantech platforme* za analiziranje napretka u inovacijama, dijeljenje znanja i jačanje suradnje, razvoju načina za implementiranje projekata kroz partnerstva s privatnim i financijskim sektorom i drugim inicijativama kako

bi se povećala potražnja za čistim tehnologijama i rješenjima.

U fazi osnivanja je [Laboratorij za obnovljive izvore energije](#) koji će imati vjetroturbinu i solarne konektore s ciljem edukacije studenata u području obnovljivih izvora energije.

Studentski Centar Mostar koristi moderni sustav korištenja toplinske energije putem [solarnih panela](#). A solarni paneli se koriste i na pokušavalištu APTF-a na Kampusu II.

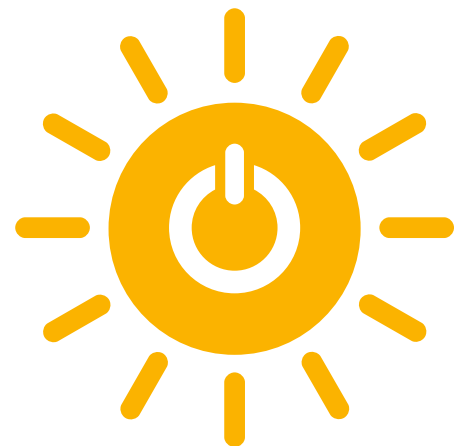
Na [Kampusu II uveden je niskoenergetski sustav pasivnog hlađenja](#), čija instalacija pridonosi ostvarenju ciljeva koji se odnose na okolišnu održivost jer pridonosi povećanju energetske učinkovitosti, smanjenju emisija CO2 i korištenja neobnovljivih izvora energije te očuvanju kvalitete zraka. Zatim, na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije, u kontekstu energetske učinkovitosti postoji energetski učinkovit sustav grijanja i hlađenja prostora putem dizalica topline koje su ugrađene u zgradu. Dizalice topline su visoko učinkoviti sustavi za proizvodnju toplinske i rashladne energije koja se koristi za grijanje, hlađenje i pripremu potrošne tople vode. Stoga, dizalice topline predstavljaju energetski učinkovite uređaje te se na taj način pridonosi održivom razvoju, racionalnoj potrošnji energije i izravno se utječe na smanjenje emisije štetnih plinova.

Kampus Sveučilišta je osvjetljen modernom led rasvjetom koja je smanjila potrošnju energije.

U 2023. godini Sveučilište u Mostaru je usvojilo [Politiku diversifikacije izvora energije](#) u skladu s ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda, kojim se jasno usmjerilo ka istraživanju i primjeni inovativnih tehnologija za održivo upravljanje energijom, kao i poticanju svijesti o održivom ponašanju među studentima i zaposlenicima posebice kroz edukaciju i projekte energetske učinkovitosti. Također je usvojena i [Politika energetske učinkovite gradnje](#) koja definira kako se posebna pozornost pri renoviranju postojećih objekata posvećuje energetske učinkovitosti.

Sveučilište u Mostaru osnovalo je tvrtku [SUMMC d.o.o s ciljem proizvodnje i prodaje električne energije putem solarnih elektrana](#). Ovaj strateški korak predstavlja značajnu inicijativu Sveučilišta prema energetske

neovisnosti i održivosti. Tvrtka je od tada ostvarila niz ključnih koraka prema ostvarenju ciljeva, uključujući izradu projektne dokumentacije, ishodovanje urbanističkih i građevinskih dozvola za šest solarnih elektrana (SE) na krovovima kampusa. Prema projektnoj dokumentaciji Sveučilište će postaviti solarne elektrane na nekoliko ključnih objekata odnosno fakulteta među kojima su: SUMMC 3 (60 kW) – Ekonomski fakultet, SUMMC 4 (60 kW) – Pravni fakultet, SUMMC 5 (80 kW) – Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike i SUMMC 6 (60 kW) – Građevinski fakultet. Ove solarne elektrane dizajnirane su s ciljem pokrivanja značajnog dijela energetske potreba Sveučilišta te smanjenja troškova energije na dugoročnom planu.

Sveučilište u Mostaru je [postavilo prvu punionicu za električne automobile u središnjem kampusu](#), a ista predstavlja važan iskorak prema modernizaciji i unaprjeđenju infrastrukture te postizanju održivosti.

DOSTOJANSTVEN RAD I EKONOMSKI RAST

Promicati uključiv i održiv ekonomski rast, punu produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve

Osmi cilj održivog razvoja odnosi se na promociju gospodarskog rasta te dostojanstven rad bez diskriminacije. Sveučilište u Mostaru je snažno opredijeljeno za dostojanstvo čovjeka u svakom pogledu pa tako i u radno pravnim procesima.

Uzevši u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima koja, između ostalog, navodi i pravo čovjeka na rad, kao i činjenicu da je ista integralni dio Ustava BiH, Sveučilište ulaže maksimalne napore da zaštiti pravo na dostojanstven rad i koristi dostupne alate da ustraje na tom putu. U prvom redu kroz [Etički kodeks](#) i [Pravilnik o radu](#), Sveučilište nedvojbeno pokazuje svoju opredijeljenost za promicanje vrijednosti specifičnih za sveučilišnu djelatnost u najširem smislu. Pravilnikom su uređena prava i obveze koje proizlaze iz rada i po osnovi rada na Sveučilištu, a isti se dotiče i zaštiti žena za vrijeme trudnoće i porođaja.

Potom, Sveučilište svoj obol ispunjenju ovog cilja daje i kroz donošenje [Politike jednakosti plaća žena i muškaraca](#). Donesena je i [Izjava o borbi protiv modernog ropstva, prisilnog rada, trgovine ljudima i dječjeg rada](#). Ista je usklađena s ciljevima održivog razvoja UN-a. Sveučilište osigurava da nijedan dio poslovanja ne podržava niti jedan oblik modernog ropstva te se obvezao posvećeno raditi na održavanju takvih standarda poslovanja. Također, Izjavom se Sveučilište opredijelilo prema suradnji s partnerima i dobavljačima koji njeguju iste vrijednosti i načela društvene odgovornosti. Esencijalna je i [Politika o angažiranju vanjskih pružatelja usluga](#)

8

Mostar, 03. svibnja 2023.

koja definira kako izbor suradnika treba biti javan i transparentan, s posebnim fokusom na kvaliteti, stručnosti i iskustvu pružatelja usluga; dok svojim čl. 2. navodi kako se angažiranje obavlja u skladu s načelima društveno odgovornog i održivog poslovanja. Pobrojane politike i Izjava su pokazatelj kako Sveučilište predano radi na stvaranju sigurnog radnog okruženja.

Povodom [Dana učitelja](#) je u organizaciji s Hrvatskom akademijom za znanost i umjetnost u BiH na FPMOZ-u održana tribina. Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru je u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom tradicionalno organizirao [Sajam poslova](#), čiji je glavni cilj bio olakšati studentima pronalazak sezonskog posla, a sajam je proširen i na srednje škole.

Održan je i [Treći Sveučilišni gospodarski forum](#) u organizaciji s [Gospodarskom komorom FBiH](#), gdje se kroz tri panela razgovaralo o inovativnosti i prilagodbi visokog obrazovanja potrebama suvremenog tržišta rada, izazovima energetske tranzicije te o kandidacijskom statusu BiH i EU fondovima. Sveučilište je tradicionalno sudjelovalo i na [24. Međunarodnom sajmu gospodarstva – Mostar 2023](#).

Svečano je obilježena peta obljetnica postojanja [Centra za informacijske tehnologije - SUMIT](#), u sklopu kojeg je održano predavanje na temu Sinergija akademske zajednice i gospodarstva. SUMIT je razvio [Informacijski sustav za upravljanje ljudskim potencijalima](#) kako bi se olakšalo upravljanje ljudskim resursima na Sveučilištu, čime se primarno bavi Ured za ljudske potencijale.

Studenti teme ovog cilja obrađuju i usvajaju relevantno znanje kroz kolegije kao primjerice: Radno pravo, Međunarodno javno pravo, Kolektivno radno pravo, Socijalno pravo, Financijsko pravo i financijska znanost, Međunarodnopravna zaštita ljudskih prava,

Sindikalno pravo, Europsko radno i socijalno pravo i dr.

Studenti Ekonomskog fakulteta su sudjelovali na natjecanju [Unija Challenge 2023](#) i [OŽUJSKO BUSINESS CASE CHALLENGE](#), a održana je i [radionica – Obračun poljoprivredne proizvodnje](#).

Ekonomski fakultet je potpisao Sporazum s tvrtkom Spring-Informatike d.o.o. kojim će studenti nastavu i [praktične vježbe iz računovodstvenih kolegija](#) obavljati na softverskim rješenjima koja se koriste u poslovnom svijetu te steći znanja i vještine potrebne za tržište rada. Nadalje, EF je potpisao i [sporazum s Agencijom za nadzor osiguranja FBiH](#) te tvrtkom [NSoft](#).

Promovirana je knjiga profesorica s Ekonomskog fakulteta pod nazivom „[Potrošački etnocentrizam u teoriji i praksi poticanja kupovine domaćih proizvoda](#)“.

U organizaciji Centra za cjeloživotno učenje Ekonomskog fakulteta održan je [I. simpozij Računovodstvena profesija između održivosti, inflacije i EU integracija](#).

U ožujku 2023. godine Ekonomski fakultet je organizirao [Tjedan otvorenih vrata](#) namijenjen za studente, ali i srednjoškolce. Organizirana je i [obuka za stjecanje računovodstvenih zvanja](#). Nadalje, [Klub poslodavaca](#) Ekonomskog fakulteta, čija je temeljna svrha olakšati interakciju te osigurati čvrstu i aktivnu vezu između potencijalnih poslodavaca, pomaže studentima pri zaposlenju i obavljanju stručnih praksi, ali i stjecanju poduzetničkih vještina.

Na mrežnim stranicama Sveučilišta pod [Informacijama o stipendijama studenti se mogu informirati o dostupnim natjecajima](#), a poseban se senzibilitet pokazuje prema [najpotrebitijima i to primarno kroz plaćanje školarine studentima slabijeg imovinskog stanja kroz Zakladu SUM](#).

[Karijerno savjetovalište](#) kroz svoj rad provodi aktivnosti vezane za pripremu studenata za tržište rada, pomoć pri profesionalnoj orijentaciji te individualno savjetovanje.

Ured za unaprjeđenje i osiguranje kvalitete Sveučilišta, ali i ustrojbenih jedinica, u sklopu svog rada upravlja akademskim opterećenjem. U akademskoj 2022./2023. godini Sveučilište je brojilo preko 2100 uposlenih te angažiranih vanjskih pružatelja usluga na različitim razinama poslovanja.

Sajam sezonskih poslova

za studente i ostale zainteresirane

petak | 10. 3. 2023. | 11:00 sati | **Amfiteatar Sokrat**

INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije

Infrastruktura Sveučilišta u Mostaru stoji na raspolaganju svima, bilo da se radi o knjižnici, športskim terenima, korištenju prostora, sadržajima na Kampusu I i II.

OBRAZOVANJE I STUDENTI

Neki od kolegija kroz koje studenti stječu kompetencije i znanja koja čine okosnicu ovog cilja su: Makroekonomija, Međunarodna ekonomija, Upravljanje proizvodom, Marketing inovacija, Razvoj web aplikacija, Cyberpolitika identiteta i komunikacijske inovacije, Metalne konstrukcije, Planiranje i kontrola građevinskih projekata te kroz studijske programe primjerice: Proizvodno inženjerstvo, Konstruiranje i razvoj proizvoda, Programsko inženjerstvo te brojni drugi. Na studijskom programu Strojstva ustrojbene jedinice FSRE formirani su smjerovi: Industrijsko

inženjerstvo i menadžment, Konstruiranje i razvoj proizvoda, Mehatronika i Proizvodno inženjerstvo.

Na Sveučilištu su u upotrebi sveučilišne iskaznice koje imaju NFC čip koji omogućuje pristup računalnim sustavima Sveučilišta te su uvezane s [European student card](#) sustavom - ESC.

Ponos Sveučilišta je svakako skupina studenata FSRE-a okupljena u [FSRacing team](#) koji izgrađuje studentski bolid treće generacije i to u sklopu projekta [Formula student](#) koji je najveći studentski projekt na Sveučilištu te jedan od najvećih studentskih projekata u državi.

9

U organizaciji [Centra za informacijske tehnologije - SUMIT](#) na Sveučilištu u Mostaru je održan [SMART Campus Hackathon by SUMIT 2023](#). *Hackathon* je okupilo 20 studenata tehničkih smjerova s ciljem prilike za stvaranje pametnih rješenja za izazove suvremenog sveučilišnog života.

Sveučilište kroz sporazume s nastavnim bazama kojih je trenutačno preko 140 potpisanih s različitim ustanovama i organizacijama (bolnice, domovi zdravlja, instituti, centri, državna tijela, gospodarska društva, udruge itd.) provodi nastavne procese čime se ostvaruje izravan kontakt studenata sa dionicima na tržištu rada.

Međunarodna udruga studenata građevinarstva IACES CP Mostar i Studentski zbor FGAG-a

su tradicionalno organizirali [Međunarodnu konferenciju „Valja nama preko“](#), gdje je preko 150 studenata sudjelovalo na predavanjima, radionicama i kvizovima znanja na temu konferencije - Mostovi. Nadalje, u Portugalu je održano [Međunarodno natjecanje za studente građevinarstva - ICE](#), a [Sveučilišni tim je osvojio treće mjesto](#).

Na [Akademiji likovnih umjetnosti](#) postoje [radionice za obradu metala i stakla](#) u sklopu kojih su osposobljene ljevaonica i radionica za izradu vitraja, a ista služi i za suradnju s gospodarskim sektorom i mogućnost korištenja navedenih radionica u komercijalne svrhe.

Neizostavan dio obrazovanja su i [terenske nastave](#) gdje se studenti upoznaju s praktičnim primjerima organizacije građenja i uređenja gradilišta.

Centar za informacijske tehnologije je organizirao [radionice](#) (Microsoft Excel, Uvod u Python, Izrada korisničkog sučelja u Figma,

Uvod u Docker, Uvod u PHP i MySQL, Osnove rada u Wordpressu i Osnove korištenja NUXT-a i Vuetifyja) za sve studente i djelatnike SUM-a.

Publicirana su [dva broja](#) službenog lista studenata FGAG-a [Nestabilnost](#).

Članovi Međunarodne udruge studenata građevinarstva IACES LC MOSTAR, Studentski zbor i FGAG su organizirali [natjecanje «MJERI, CRTAJ, GRADI!»](#) na kojem su sudjelovali maturanti 9 srednjih škola.

INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

Kroz pet godina intenzivnog rada, a isto je svečano obilježeno koncem 2022. godine, [Centar za informacijske tehnologije Sveučilišta u Mostaru \(SUMIT\)](#) se pozicionirao kao

lider u digitalizaciji cijele vertikalne obrazovne u Bosni i Hercegovini. SUMIT je potpisao ugovor o suradnji s hrvatskom akademskom i istraživačkom mrežom CARNET na [projektu Omega](#) vrijednom više od 2 milijuna kuna, a zadaća SUMIT-a je izrada okosnice CARNET—ovih korisničkih sustava na projektu uspostave digitalno zrelih škola u Republici Hrvatskoj za 21. stoljeće. Sustav Omega se radi u [programu e-Škole](#), a u trenutku pisanja ovog Izvešća SUMIT razvija i održava računalne sustave za preko 600.000 korisnika. [SUMIT-ov E-dnevnik je stigao i u četiri škole u Županiji Zapadnohercegovačkoj](#).

Sveučilište u Mostaru nosi titulu prvog pametnog kampusa u BiH sa svojim projektom „[Smart Campus](#)“ koji je postavljen u suradnji s tvrtkama: Ericsson Nikola Tesla, HT Eronet i SUMIT-om, a djeluje na najnovijoj NB IoT komunikacijskoj mreži. Sveučilište ima najmoderniju tehnologiju i senzore koji rade preko 4G mreže. Sustav Smart Campusa ima mogućnost brojanja osoba, životinja, slobodnih parking mjesta, ali i pratiti ponašanje osoba na području kampusa (kamere aktivno prate oko 900 objekata). U nadgradnju sustava su uključeni i studenti uz mentorstvo partnera. Studentima je omogućeno programsko sučelje (API) preko kojeg mogu izraditi, razvijati i testirati vlastita rješenja, što ih u konačnici priprema za tržište rada.

[Modernizacija studiranja](#) je imperativ stoga je Sveučilište ukinulo prijavnice, čime je

u potpunosti zaživio eIndeks, a jedna od značajnih promjena je implementacija elektroničkog potpisa i elektroničkih prijava ispita.

Elektronički časopis FGAG-a [e-ZBORNIK](#) objavljuje znanstvene i stručne radove iz područja građevinarstva, arhitekture i urbanizma, zaštite okoliša, geodezije, tehničkih znanosti te s njima povezanih područja.

Koncem 2023. godine Sveučilište u Mostaru je otvorilo vrata [Centra za umjetnu inteligenciju - SUM AI, prvog takvog centra u Bosni i Hercegovini](#). SUM AI je postao ključna institucija u području istraživanja i primjene umjetne inteligencije, ali i još jedan ostvaren cilj Digitalne strategije Sveučilišta u Mostaru. U 2023. godini Sveučilište je kao [prvo u BiH usvojilo Digitalnu strategiju za razdoblje 2023-2030](#). Glavna zadaća Centra je analiza potreba tržišta rada za stručnjacima iz područja umjetne inteligencije, obučavanje studenata i zaposlenika Sveučilišta te povezivanje potencijalnih stručnjaka s industrijom umjetne inteligencije te se oslanja na tri ključna stupa: znanstvene projekte, stručne projekte za gospodarstvo te suradnja sa studentima. Studenti FPMOZ-a su stvorili digitalnog asistenta koji omogućava jednostavan pristup informacijama vezanim za Sveučilište i ustrojbene jedinice.

Na FGAG-u je održan [Okrugli stol pod nazivom Cestovna mreža Mostara i cijele Hercegovine - jučer, danas, sutra](#), u organizaciji udruge Alumni Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

Na FGAG-u je održan [Znanstveni sat](#) na temu POTRESNO INŽENJERSTVO - USPOREDBA PRORAČUNA METODOM SPEKTRA ODZIVA I MODALNOM METODOM POSTUPNOG GURANJA.

Sveučilište u Mostaru bilo je domaćin jedanaestog projektnog sastanaka u sklopu

projekta SMARTEL, koji se održavao 14. i 15. prosinca na Sveučilišnoj televiziji. Ovaj sastanak predstavlja ključni dio aktivnosti ERASMUS+ programa izgradnje kapaciteta, financiranog od strane Europske komisije. [Projekt SMARTEL](#), punog naziva „Unaprjeđenje procesa obrazovanja kroz razvoj multi-medijalne platforme za e-učenje i pametnih učionica”, započeo je početkom 2021. godine, a cilj projekta je modernizacija i unaprjeđenje obrazovnih procesa kroz implementaciju multimedijalnih platformi za e-učenje i razvoj pametnih učionica.

FSRE je u suradnji s partnerima organizirao [predavanje o Building Information Modeling](#).

Održana je [promocija knjige](#) „HERCEGOVAČKI SUHOZIDI 1- zamrznuta priča u kamenu o nekadašnjem življenju i odnosu prema okolišu“.

[Senat Sveučilišta donio je odluku o osnivanju CERT-a](#) (Computer Emergency Response Team) čiji će zadatak biti otkrivanje, analiza i rješavanje sigurnosnih problema u računalnim sustavima i mrežama. Osnivanje CERT-a ključno je za jačanje kibernetičke sigurnosti, da kroz prevenciju, detekciju, odgovori na kibernetičke incidente.

S ciljem proizvodnje i prodaje električne energije putem solarnih panela, SUM je osnovao tvrtku [SUMMC d.o.o.](#), a postavljena je i [punionica za električne automobile](#).

U Kampusu II završeni su radovi koji su obuhvaćali [obnovu dvaju strateško značajnih objekata](#), zgrade Sveučilišnog arhiva i zgrade koja će u budućnosti služiti kao Centar za informacijske tehnologije Sveučilišta u Mostaru (SUMIT). Ovim zahvatima postignuta su značajna poboljšanja u energetske smislu, s naglaskom na smanjenje potrošnje

energije i povećanje energetske učinkovitosti.

Zgrada Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Mostaru, jedina ustrojbeno jedinica ovog sveučilišta izvan Mostara, smještena u Širokom Brijegu, prolazi kroz temeljitu [obnovu i utopljanje](#). Ovaj projekt predstavlja važan korak prema očuvanju kulturne i obrazovne baštine, kao i prema daljnjem razvoju suvremene umjetnosti u regiji.

MEĐUNARODNA SURADNJA

Članovi SUMIT-a su sudjelovali na [konferenciji o kibernetičkoj sigurnosti](#) u Osijeku, a članovi SUM AI-a su [aktivno sudjelovali na AI2FUTURE konferenciji](#) koja je u Zagrebu okupila 450 posjetitelja i 60 govornika.

Na 24. Međunarodnoj konferenciji o primjeni umjetne inteligencije u obrazovanju ([AIED](#)) koja se održala u Japanu, Sveučilište je predstavilo rad na temu „*Data augmentation with GAN to improve the prediction of at-risk students in a virtual learning environment*“ u okviru ovogodišnje teme konferencije „[AI in Education for Sustainable Society](#)“.

Na Sveučilištu je [održana konferencija o digitalnoj transformaciji u obrazovanju i primjenama umjetne inteligencije „MoStart“](#) koja je okupila stručnjake iz devet država, a tema druge po redu konferencije je bila [Digitalni asistenti i asistivne tehnologije](#).

Sveučilište u Mostaru i FGAG su organizirali sastanak s predstavnicima realnog

sektora, nevladinih organizacija i zajednica koje promiču razvoj kulture. Sastanak je održan kao dio programa [APLE - Architecture Pop-up Lab Exchange Erasmus+ projekta](#) u trajanju od 36 mjeseci.

Na Sveučilištu u Mostaru održan je [sastanak i predstavljanje European Institute of Innovation & Technology \(EIT\)](#), najveće europske inovacijske mrež koja je sastavni dio Horizon Europe, programa Europske unije za istraživanje i inovacije. Glavni cilj ovih partnerstava je pronaći i komercijalizirati rješenja za hitne globalne izazove, a u okviru ove inicijative je uspostavljeno preko 2420 globalnih partnerstava.

Dva FGAG tima su sudjelovala na [trećem regionalnom „Allplan BIM“ studentskom natjecanju](#) u Rijeci, gdje su se okupili najuspješniji studenti 25 građevinskih i 17 arhitektonskih fakulteta iz 6 zemalja regije.

INDUSTRIJA

Hrvatska akademija za znanost i umjetnost (HAZU) BiH je na Sveučilištu u Mostaru održala okrugli stol na temu [“Transfer znanja i tehnologija u funkciji razvoja društva”](#), tijekom kojeg je [predstavljen i hibridni CNC obradni centar](#). Ovaj uređaj može raditi više strojnih operacija kad je u pitanju obrada lakih metala, drveta i plastike. Već je involviran u nastavnim procesima na FSRE-u.

Predstavljeno je međunarodno natjecanje

koje organizira Ekonomski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera iz Osijeka skupa s SUMIT-om, i to [milenijsko natjecanje iz kreativne industrije](#) koje je namijenjeno svim obrazovnim uzrastima.

Povodom Nacionalnog dana svjesnosti o knjižnicama održani su [Dani otvorenih vrata](#) Sveučilišne knjižnice i Sveučilišne tiskare PRESSUM.

Na FSRE-u se preko pet godina potiče koncept Learning Factory koji je zajednički nazivnik više elemenata. U okviru projekta Learning factory, financirana sredstvima Europske unije kroz EU ProLocal program projekt preko Njemačke agencije za razvoj (GIZ), sveučilišna Tvornica učenja postala je dio međunarodne mreže tvornica za učenje koje pokrivaju proces edukacije uz primjenu

novih tehnologija u industriji. Partneri u projektu su lokalne tvrtke i sveučilišta iz Njemačke. Također na FSRE-u postoji [Laboratorij za ispitivanje konstrukcija i analizu proizvoda - LIKAP](#), [Laboratorij za sigurnost informacijskih sustava \(SISLAB\)](#).

Na FGAG-u osnovan je [spin-off Građevinski istraživački centar](#) godišnje potpiše preko 50 ugovora za izvođenje različitih radova koji uključuju projektiranje, reviziju, stručni nadzor, stručna mišljenja i elaborate, ispitivanje konstrukcija, energetske certificiranje i druge aktivnosti iz svog djelokruga. Od ostalih komercijalnih djelatnosti ključno je navesti primjer Medicinskog fakulteta kroz [Citogenetički laboratorij](#), [Laboratorij za molekularnu medicinu](#), [Centar za zdravstveni menadžment](#) te Kliniku za dentalnu medicinu. Sveučilište trenutno [broji 50 laboratorija i praktičnih radionica](#).

FPMOZ, Studij informatike, implementirao je [STEM centar izvrsnosti](#) u suradnji sa Save the Children u okviru projekta Unapređenje osnovnog učenja i obrazovanja u Bosni i

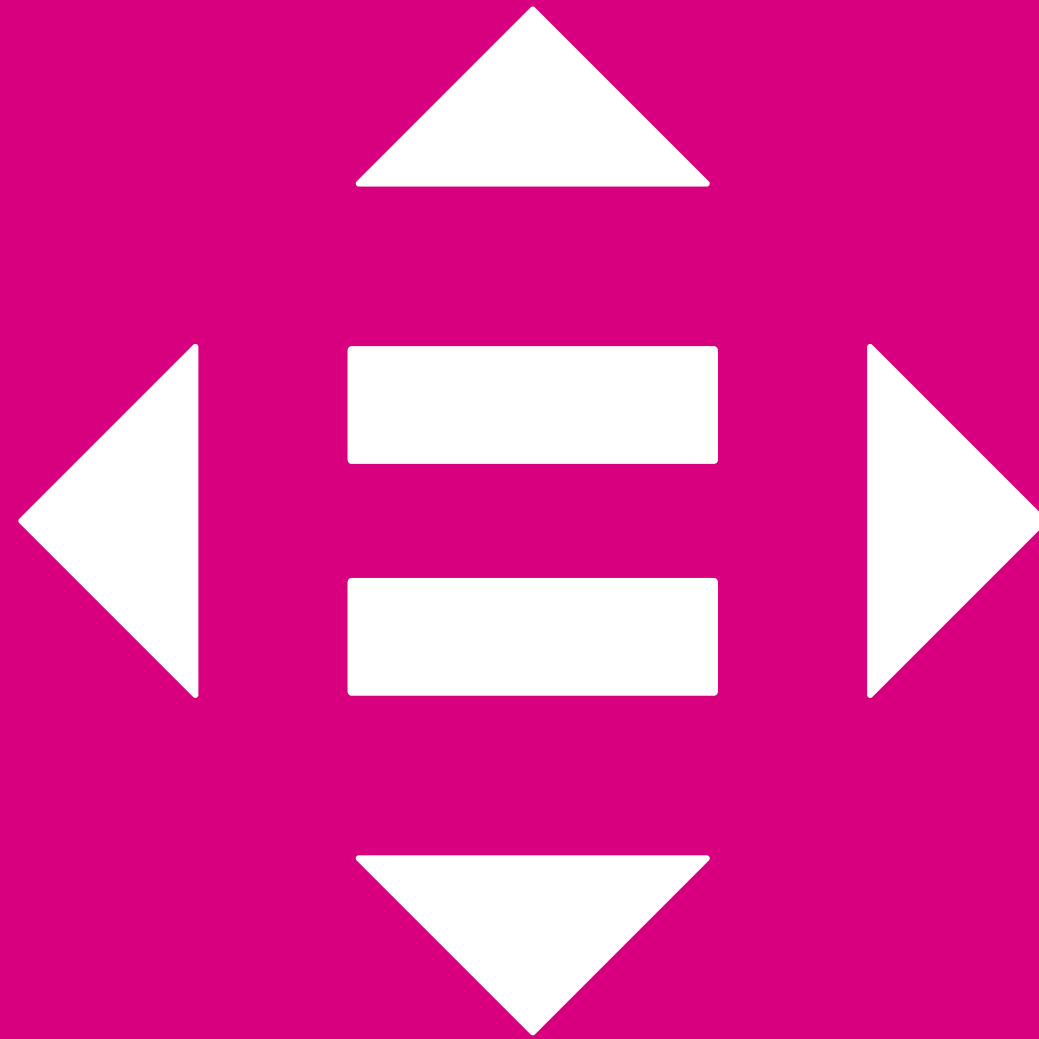
Hercegovini/Enhancing and Advancing Basic Learning and Education in Bosnia and Herzegovina (ENABLE-BiH), kojeg podržava Agencija za međunarodni razvoj SAD-a (USAID). Centar je opremljen suvremenom tehničkom opremom u skladu

sa STEM standardima u sklopu projekta Enable BiH, za razvoj programske podrške jer uključuje opremu za razvoj aplikacija za mobilne uređaje, tablet računala i mnoge "pametne" uređaje. Također je opremljen raznim senzorima i drugom opremom koja je potrebna za izgradnju vlastitog robota te opremom za printanje 3D modela koristeći Ultimaker+ printera.

Na FPMOZ-u se provodi stručni projekt „Integracija inovatorstva i istraživačke prakse razvojem STEM disciplina“ u sklopu kojeg se provodi nadogradnja Informacijsko-tehnološko-inovacijskog centra Nikola Tesla.

SMANJENJE NEJEDNAKOSTI

Smanjiti nejednakost unutar pojedine države i između država

Sveučilište u Mostaru je snažno opredijeljeno za borbu protiv nejednakosti u svakom smislu, a jedan od mehanizama za isto je obrazovanje mladih kroz kolegije kao što su: Ljudska prava i sigurnost, Spolni odgoj i planiranje obitelji, Socijalni rad i djeca s teškoćama u razvoju, Socijalni rad s osobama s invaliditetom, Društveno odgovorno ponašanje, Marginalne skupine u društvu, Socijalna zaštita djece, Interkulturalno razumijevanje, Civilno društvo, Ljudska prava i sigurnost, Hrvatski znakovni jezik, Zapošljavanje osoba s invaliditetom itd.

Na Sveučilištu u Mostaru djeluju vijeća koja imaju savjetodavnu ulogu, a jedno takvo je i [Vijeće za interkulturalnu suradnju i dijalog](#) koje je osnovano 2019. godine, a kroz svoj rad, smjernice i sveobuhvatno djelovanje potiče na jednakost, inkluziju, solidarnost i ravnopravnost.

Na Sveučilišnom Kampusu implementiran je projekt [Smart Campus](#) koji, između ostalog,

sadrži i arhitekturu parking sustava koji se sastoji od uređaja za detekciju zauzetosti parking mjesta, nadzornih kamera, pametnih rampi i slično, a isto je važno zbog parkirnih mjesta predviđenih za osobe s invaliditetom. Zbog svega navedenog Smart Campus pridonosi sveobuhvatnoj sigurnosti na prostorima Kampusu.

Također, na Sveučilištu djeluje i [Savjetovalište Sveučilišta u Mostaru](#) i to kao sastavnica Filozofskog fakulteta, a svrha istog je pružanje različitih oblika potpore i pomoći svim studentima Sveučilišta. Savjetovanja se održavaju u prostorima Filozofskog fakulteta, a dostupna su individualna savjetovanja, skupna savjetovanja, a održavaju se i [edukativne radionice](#) te se distribuira materijal za samopomoć. U samom radu Savjetovališta

10

ULAZ ZA DJELATNIKE I
OSOBE S INVALIDITETOM

sudjeluju i [studenti volonteri](#). Također formirano je i [Karijerno savjetovalište](#).

Sveučilište je ranije usvojilo [Plan rodne ravnopravnosti](#) (GAP) koji je izrađen u skladu sa strateškim nacionalnim, europskim i svjetskim strategijama te politikama i kriterijima praćenja: Sustainable Development Goals (SDG), [Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women](#) (CEDAW) i [Zakon o ravnopravnosti spolova](#) (Bosna i Hercegovina). GAP definira četiri strateška područja: Institucijska kultura rodne ravnopravnosti, Rodna ravnopravnost u znanstvenom i umjetničkom istraživanju, Rodna ravnopravnost u učenju i podučavanju i Harmonizacija privatnog života i poslovnih obaveza.

Na Sveučilištu djeluje i [Ured za studente s invaliditetom](#) (danas broji 42 registrirana studenta u bazi) koji je nastao u okviru Tempus projekta „Jednake mogućnosti za studente s posebnim potrebama u visokom obrazovanju“, a isti djeluje u dva ureda, odnosno na lokacijama oba Kampusa. Sveučilište je osiguralo asistente u nastavi za studente s invaliditetom, a studenti su oslobođeni plaćanja školarine, 13 ih je oslobođeno plaćanja upisnine. Također su [postavljeni natpisi na Brailleovom pismu na svim ustrojbenim jedinicama](#) (Dekanat, referade, uredi itd.). Na sjednici senata u srpnju 2023. godine Sveučilište je donijelo [Pravilnik o studiranju studenata s invaliditetom na Sveučilištu u](#)

[Mostaru](#) kojim se uređuju osnovna pitanja u svezi statusa studenata s invaliditetom, zaštiti njihovih prava, sufinanciranju troškova studiranja itd. Prvi dan Dana Sveučilišta u Mostaru je posvećen studentima [obilježavanjem Međunarodnog dana osoba s invaliditetom](#), u sklopu kojeg je potpisan i Sporazum s udrugom „Vedri osmijeh“. Međunarodni dan osoba s invaliditetom na Sveučilištu u Mostaru je obilježen predstavljanjem Pravilnika o

studiranju studenata s invaliditetom kao i Vodiča za studente s invaliditetom Sveučilišta u Mostaru (printani i na Brailleovom pismu). Udruga studenata Logopedije SaLPSA u suradnji sa Sveučilišnom televizijom pripremila je film “Od izazova do pozitivnih promjena - život osoba s invaliditetom”, a Klub studenata Edukacijske rehabilitacije ERGO predstavio je asistivne tehnologije za studente s invaliditetom. Neke od značajnih aktivnosti koje je

Ured proveo od svog osnutka su [uvršavanje sveučilišnih izbornih kolegija „Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom“](#) i [„Volontiranje“](#) s ciljem osvještavanja studenata.

Suradnjom Sveučilišta i Udruge roditelja i djece s posebnim potrebama „Vedri osmijeh“ nastao je [projekt VedriMo](#) za SUM kojemu je između ostalog cilj osiguranje inkluzivnog okruženja unutar akademske zajednice. Upravo su projektom VedriMo za SUM osigurana sredstva za izgradnju lifta na FSRE-u te sufinanciranja lifta u zgradi FPMOZ-a.

Također, na FPMOZ-u se provodi [program osposobljavanja za asistenta u nastavi za djecu s poteškoćama u razvoju](#). Kroz svoja dva ključna akta [Pravilnik o radu](#) i [Etički kodeks](#) Sveučilište promiče načela i vrijednosti koje u centar stavljaju pojedinca sa svim njihovim pravima te naglašava poštovanje svake osobe i njezina dostojanstva. Svaki član sveučilišne zajednice treba se ponašati u skladu s načelom jednakosti i pravednosti na način koji isključuje svaku diskriminaciju, zlostavljanje, uznemiravanje ili iskorištavanje. U kontekstu ovog cilja, Pravilnik uređuje prava i obveze koje se odnose na plaću i naknadu plaće, zaštitu plaće, ostvarivanje prava i obveza iz radnog odnosa, zaštitu žene za vrijeme trudnoće i porođaja te ostale relevantne aspekte koji reguliraju jednakost. Još jedan akt relevantan za ovaj cilj je svakako i [Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Mostaru](#).

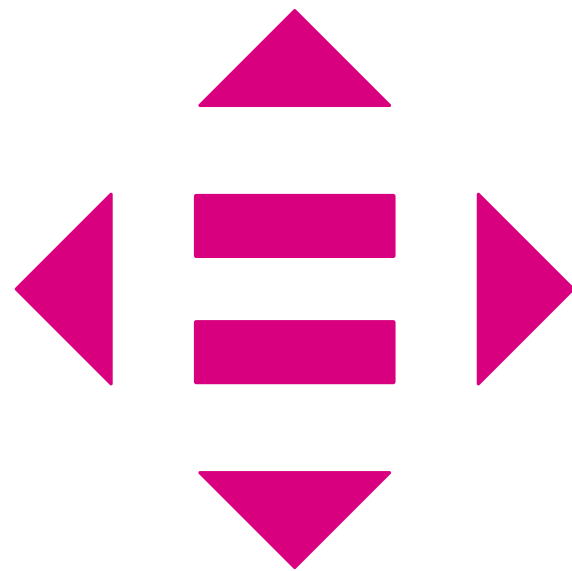

U sklopu Studentskog zbora postoji [institut Studentskog pravobranitelja](#) koji prima pritužbe studenata koje se odnose na njihova prava te po potrebi zastupa studente pred nadležnim tijelima Sveučilišta, savjetuje studente o ostvarivanju i zaštiti njihovih prava te sudjeluje u procesima izrade i izmjena akata koje usvaja Studenski zbor.

[Godišnjak Identiteti – Kulture – Jezici](#) objavljuje radove s redovite godišnje znanstvene konferencije Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Mostaru u suradnji s drugim znanstvenim i kulturnim ustanovama iz države i regije.

Projekt [University and Gender Mainstreaming \(UNIGEM\)](#), koji predstavlja opredijeljenost sveučilišta da uvođenjem rodne perspektive osiguraju rodnu ravnopravnost i siguran ambijent za nastavnike i nastavnice kao i studente i studentice na sveučilištima u Bosni i Hercegovini i regiji, [trenutačno se provodi na Sveučilištu u Mostaru](#) (2022-2026). U sklopu projekta je [promovirana knjiga](#) „Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u sveučilišnoj zajednici: protiv rodno zasnovanog nasilja“ te je održano više predavanja, radionica, debata i kvizova u sklopu kampanje [„16 dana aktivizma“](#).

Na tragu smanjenja nejednakosti Sveučilište je usvojilo različite politike u 2023. godini: [Politiku o oblicima neprihvatljivih ponašanja i osiguranju ravnopravnosti na Sveučilištu u Mostaru](#), [Antikorupcijsku politiku](#) i [Politiku](#)

[jednakosti plaća žena i muškaraca](#) s ciljem jačanja odgovornosti, integriteta i transparentnosti u ukupnom radu te smanjenju nejednakosti.

Također u 2023. godini, Sveučilište je donijelo [Pravilnik o cjeloživotnom učenju na Sveučilištu u Mostaru](#), koji regulira oblast rada [Centra za cjeloživotno obrazovanje](#) čiji je cilj povezivanje društvene zajednice i sveučilišta, osiguranje visokokvalitetnih obrazovnih mogućnosti kroz inkluzivnu i suradničku kulturu. Centar skupa s [Akademijom SUM](#) predstavlja oblik trajnog personaliziranog učenja utemeljenog na dokazima, usmjerenog na budućnost i održivost. Jedan od ciljeva jest i suradnja s javnim institucijama i gospodarstvenim sektorom u provođenju različitih oblika formalnih i neformalnih programa,

što izravno implicira kako Sveučilište odgovara na potrebe trajnog usavršavanja kroz formalne, neformalne, *in-house* i otvorene programe. Cjeloživotno obrazovanje pružaju i ustrojbene jedinice Sveučilišta.

U segmentu cjeloživotnog obrazovanja, kao i na tragu jednakih prilika za sve, Sveučilište je 2023. godine donijelo i: [Pravilnik o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja na Sveučilištu u Mostaru](#), [Pravilnik o ekvivalenciji ranije stečenog naziva te Pravilnik o priznavanju obrazovnih isprava i razdoblja studija stečenih na drugim visokoškolskim ustanovama](#).

[Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru](#) je studentsko izborno predstavničko tijelo koje štiti interese studenata, sudjeluje u radu i odlučivanju u tijelima Sveučilišta. Studentski zbor svoj legitimitet predstavljanja crpi iz studentskih izbora, a sam Zbor je nestranačka i nepolitička organizacija. Člankom 52. st. 3. [Statuta Sveučilišta u Mostaru](#) je propisano kako Senat kao najviše akademsko tijelo Sveučilišta broji najmanje 15% članova iz reda studenata, a bira ih Studenski zbor. Zastupljenost studenata predstavnika u Znanstveno-nastavnim vijećima ustrojbenih jedinica iznosi 10-20%.

[Svečanu sjednicu Senata](#) održanu u sklopu Dana Sveučilišta je u ime rektora otvorila Martina Stanić, studentica diplomskog Studija novinarstva na Filozofskom fakultetu, studentica s invaliditetom koja je obnašala funkciju

glasnogovornika Studentskog zbora, čime se na sjednici skrenula pažnja na važnost osiguranja jednake mogućnosti za osobe s invaliditetom kako u akademskoj, tako i u društvenoj zajednici.

Na FF je održano [predavanje](#) o temi “Pravoslavna Crkva u međureligijskom i međukulturalnom dijalogu danas”, [predavanje](#) na temu „Političko-teološko zbližavanje Crkve u Europi i Židova nakon holokausta“, [edukacijski seminar](#) „Manjine u pluralističkoj demokraciji – od posebnih prava do zlouporabe“ te [Konferencija](#) Katoličke akademske službe za razmjenu stranaca.

Sveučilište u Mostaru i Fondacija don Carlo Gnocchi su organizirali [prvu stručnu konferenciju o radu s djecom s teškoćama u razvoju](#) „The care of children with disability: an interdisciplinary approach in rehabilitation - The experience of Don Carlo Gnocchi Foundation“

ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE

Učiniti gradove i ljudska naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima

UMJETNOST I KULTURNA BAŠTINA

U svibnju 2023. godine je održan [Deseti sveučilišni likovni simpozij](#) koji je okupio više od 40 domaćih i međunarodnih umjetnika. Simpozij se zapravo iznjedrio iz Likovne kolonije Krešimir Ledić te iz Sveučilišne likovne kolonije. Sama ideja Simpozija je okupiti umjetnike s ciljem stvaranja novih mostova i poveznica kroz umjetnost. Simpozij se održao u Sveučilišnoj galeriji u Rodoču (Kampus II) te je privukao i veliki broj građana čime je pokazao svoju društvenu relevantnost. U sklopu Simpozija su također predstavljene knjige i prikazivani filmovi. U konačnici, održana je i [izložba](#) djela nastalih na Simpoziju i to preko stotinu radova. Nastala djela su u vlasništvu Sveučilišta, a jedan dio je poklonjen Udruzi za Down sindrom koja financira svoj rad humanitarnom prodajom radova.

[Sveučilišna galerija](#) je najsuvremeniji izložbeni prostor u BiH, moderan i prilagodljiv čak i za složene umjetničke projekte. Galerija ima vlastitu zbirku, urede, specijaliziranu knjižnicu za povijest umjetnosti koja već sad broji preko 800 naslova, kao i muzejsku čuvaonicu za pohranu umjetnina sa svim sigurnosnim i konzervatorskim uvjetima. Tradicionalno, Sveučilišna galerija je organizirala kulturnu manifestaciju [Noć muzeja](#). U sklopu manifestacije održana je Dječja likovna radionica, predstavljajući knjige Oltar znanja te izložba akademskog umjetnika Tihomira Lončara.

Upravo u 2023. godini Sveučilišna galerija je prerasla u [Muzej moderne](#)

[umjetnosti](#) i to odlukom Senata na sjednici, simbolično održanoj na [Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Mostaru](#). U akademskoj 2022./2023. godini održane su [izložbe](#): Nogomet u suvremenoj umjetnosti, Hercegovački ciklus i donacija Sveučilištu u Mostaru, Retrospektiva, 1965-2020, Izbor djela bosanskohercegovačke i hrvatske umjetnosti te Manoir tajanstvenih priča.

U organizaciji [Studija glazbe FPMOZ-a](#) te Srednje muzičke škole u Sarajevu te profesionalnih glazbenika Mostara, Cambridgea, Sarajeva i Zagreba održani su [koncerti duhovne glazbe](#) pod nazivom [Koncerti četiri grada umjetnika](#).

[Studentski centar Mostar](#) je organizirao [kreativnu radionicu „Art and Wine“](#) gdje su studenti sudjelovali u procesu stvaranja umjetničkih djela.

U okviru obilježavanja 45 godina djelovanja [FGAG je održao simpozij „Hercegovina](#)

[- zemlja kamena“](#), u sklopu kojeg je održana izložba fotografija o kamenoj baštini Hercegovine te je i održana i [promocija knjige](#) „HERCEGOVAČKI SUHOZIDI 1- zamrznuta priča u kamenu o nekadašnjem življenju i odnosu prema okolišu“.

U organizaciji Alumni kluba na Pravnom fakultetu je održano predavanje na temu [„Austrougarske utvrde u BiH“](#).

Studij povijesti umjetnosti Filozofskog fakulteta je organizirao [drugi po redu Međunarodni simpozij „Stećci u 21. stoljeću - nove spoznaje i mogućnosti interpretacije“](#).

U sklopu [Mostar film festivala](#), kojem je Sveučilište partner, ulaz je bio slobodan za studente i osoblje.

FF je potpisao suradnju s [FENA-om](#) i [BHRT-om](#).

MEDUNARODNA SURADNJA

Potpisan je [sporazum o suradnji](#) između Filozofskog fakulteta i Društva za digitalizaciju tradicijske kulturne baštine iz Širokog Brijega. Cilj potpisanog sporazuma je jačanje i razvoj kulturnih, društvenih, znanstvenih kapaciteta i potencijala na prostoru BiH, ali i na međunarodnoj razini.

Uspostavljena je [suradnja](#) između Filozofskog fakulteta i Instituta za antropologiju iz Zagreba, [suradnja](#) s Franjevačkim muzejom „fra Jozo Križić“, [suradnja](#) s Hrvatskim institutom za povijest.

Izaslanstvo Požeško – slavonske županije iz Republike Hrvatske te Hercegbosanske županije iz Bosne i Hercegovine je bilo u [radnom posjetu](#) Filozofskom fakultetu povodom uspostavljanja partnerstva između tri navedene institucije, a s ciljem uspješnog procesa aplikacije na Interreg VI-A IPA Program.

Sveučilište u Mostaru je [odabrano](#) da organizira nastup Bosne i Hercegovine na najvažnijoj i najstarijoj svjetskoj umjetničkoj izložbi – [60. Venecijanskom bijenalu](#). Za nacionalnog povjerenika Bosne i Hercegovine izabran je voditelj Sveučilišne galerije Marin Ivanović, a umjetnik koji će predstavljati Bosnu i Hercegovinu je renomirani akademski kipar te [pomoćnik rektora za umjetnost](#) - Stjepan Skoko s projektom MJERA MORA.

Sedmu godinu za redom, u sklopu [projekta](#) „[HNK Mostar za studente, studenti za HNK Mostar](#)“ studentima je dodijeljeno 12.000

vaučera koje su imali priliku iskoristiti za besplatnu kazališnu predstavu. Projekt je realiziran uz financijsku pomoć Vlade Republike Hrvatske.

Na FGAG-u je održano predavanje i radionica „[Digitalno graditeljstvo: procesi, alati i ljudi](#)“. Nadalje, na FGAG-u je održan i [Znanstveno-stručni skup GEO-EXPO](#), a teme skupa su bile: [podzemne konstrukcije, rudarstvo, građevinarstvo i okolišni inženjering, zemljotresi, klizišta, geotehnička istraživanja i monitoring, geotehnički hazardi i rizici, infrastruktura, temeljenje i deponije](#).

Sveučilište je sudjelovalo na [Šestom digitalnom summitu Zapadnog Balkana](#) koje je organiziralo Ministarstvo komunikacija i prometa BiH.

Sveučilište je aktivno sudjelovalo u [izradi Strategije razvoja Hercegovačko-neretvanske županije, grada Mostara te općine Kupres](#).

OBRAZOVANJE I STUDENTI

Neki od studija koji se provode na Sveučilištu u Mostaru, a pokrivaju domenu ovog cilja su: Povijest, Povijest umjetnosti, Arheologija, Turizam i zaštita okoliša, Održivi razvoj turizma, Građevina, Arhitektura i urbanizam te Cestovni promet na studijskom programu Promet i logistika na Sveučilišnom odjelu Promet i logistika.

Na preddiplomskom studiju likovnih umjetnosti studenti biraju jedan od tri smjera

FPMOZ
Fakultet prirodoslovno-matematičkih
i odgojnih znanosti
Sveučilište u Mostaru

KONCERTI

ČETIRI GRADA UMJETNIKA

(MOSTAR – CAMBRIDGE – SARAJEVO – ZAGREB)

Na programu:
J. S. Bach (1685. – 1750.):
Cantata BWV 82 Ich habe genug
Cantata BWV 54 Widerstehe doch der Sünde

Adema Pljevljak-Krehić, sopran
Marin Vitas, kontratenor
Michael Copley, flauta
Amela Plosko, organ continuo

PONEDJELJAK, 23. 10. 2023. U 19:00 SATI – KAPELICA
FRANJEVAČKE CRKVE SV. PETRA I PAVLA U MOSTARU

UTORAK, 24. 10. 2023. U 19:00 SATI – KATEDRALA
SRCA ISUSOVA U SARAJEVU

Slikarstvo, Kiparstvo ili grafiku te na diplomskom studiju također mogu nastaviti iste smjerove Slikarstva, Kiparstva ili Grafike, ali se odlučiti i za neke od novih studijskih smjerova kao što su Grafički dizajn, [Scenarij \(novi smjer od 2023. godine\)](#) i Režija. Prepoznatljivost i unikatnost Akademije likovnih umjetnosti ogleđa se u tome da se radi o jedinoj akademiji likovnih umjetnosti u BiH koja ima doktorski studij za smjerove Slikarstva, Kiparstva i Grafike. Također, [ALU](#) je [jedina Akademija na svijetu na kojoj je doktorski studij](#) koncipiran po planu i programu specijaliziranom za sakralnu umjetnost – Ars Sacra.

Direkcija za europske integracije je u sklopu suradnje s akademskom zajednicom i nevladinim organizacijama u 2023. godini na Filozofskom fakultetu organizirala predavanje za studente na temu „[Digitalizacija kulturne baštine BiH](#)“.

Obilježen je [Nacionalni dan svjesnosti o knjižnicama](#) u sklopu kojeg je organizirana tribina „Što je zelena knjižnica?“ u sklopu koje su organizirana predavanja te rasprave o temama zelene informacijske pismenosti, kemije prirodnih spojeva te ulozi knjižnica u promicanju

DIGITALNO GRADITELJSTVO: Procesi, alati i ljudi

Amfiteatar Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Mostaru

Četvrtak, 9 Studenog 2023

održivog razvoja. Obilježavanje se održalo i u knjižnicama ustrojbenih jedinica Sveučilišta u Mostaru.

Studij Arheologije Filozofskog fakulteta pridonosi zaštiti, očuvanju i valorizaciji kulturno-povijesne baštine. U sklopu studija se vrši i komercijalna djelatnost kao što je: izrada tehničke dokumentacije, primarna i sekundarna obrada arheološke građe, izrada stručnih elaborata, arheološki nadzor, zaštitna i sustavna arheološka istraživanja itd. Studenti

arheologije provode redovitu [terensku nastavu](#) na dva arheološka nalazišta, a više o dosadašnjim projektnim aktivnostima studija se može pronaći u [brošuri](#).

Od 1981. godine se publicira [časopis Hercegovina](#) u kojem se objavljuju neobjavljeni radovi iz humanističkih znanosti na temu povijesti, kulture i tradicije Hercegovine, a isti je referiran u bazama podataka: SCOPUS, ERIH PLUS; CEEOL, HRČAK, SLAVUS.

Na Sveučilištu u Mostaru, kao stalne članice djeluju [instituti](#): Institut za turizam i okoliš, Institut za istraživanje i razvoj na kršu, Institut za građevinarstvo, Institut za društvena istraživanja.

Sveučilište je i kroz akademsku godinu 2022./2023. nastavilo aktivnosti u sklopu [projekta Digitalne transformacije obrazovanja](#) u školama. Projektne aktivnosti se odnose na e-Dnevnik, SUMIT e-Upise, sustav korisničke podrške, a isto se provodilo kroz Centar za informacijske tehnologije SUM-a.

U nakladi Sveučilišta u Mostaru iz tiska je izašla [knjiga](#) pod naslovom „*Application of experimental methods in testing of stone masonry arch bridges*“ čiji je autor naš djelatnik doc. dr. sc. Mladen Kustura.

INFRASTRUKTURA

[Sveučilišna nakladnička kuća PRESSUM](#) je ustanova utemeljena od strane Senata Sveučilišta u Mostaru, a koja za cilj ima razvoj

Sveučilišta u Mostaru, unapređenje kvalitete znanstvene komunikacije, poboljšanje međunarodne suradnje, promociju znanstvenih aktivnosti. PRESSUM koordinira nakladničku djelatnost Sveučilišta u Mostaru, analizira publikacije objavljene u registru znanstveno-istraživačkih projekata i radova djelatnika i suradnika SUM-a te prati i koordinira rad Sveučilišne tiskare. Sve publikacije Sveučilišta u Mostaru se tiskaju pod zajedničkim nazivnikom naše nakladničke kuće, a u akademskoj godini 2022./2023. ih je bilo preko 40.

Sveučilište u Mostaru predano radi na kontinuiranom unaprjeđenju i uređenju svojih pet kampusa s jasnim ciljem stvaranja atraktivnih, sigurnih i dobro održavanih okruženja za svoje studente, zaposlenike i širu zajednicu. Vrata naših kampusa otvorena su svima, pružajući priliku za sudjelovanje u raznovrsnim aktivnostima koje obuhvaćaju studentske inicijative, umjetničke događaje, kulturne manifestacije te sportske aktivnosti. Kroz niz infrastrukturnih i organizacijskih poboljšanja, nastoji se osigurati resursi i prostor za organiziranje različitih aktivnosti. Poticanjem timskog duha i suradnje među studentima, fakultetom i lokalnom zajednicom, stvara se poticajno okruženje za osobni i profesionalni razvoj svih uključenih. U [Kampusu](#) pješaci imaju prednost prolaza i preporuka je ne prelaziti 25 km/h unutar Kampusa. Sveučilište intenzivno radi na povećanju zelenih površina i prostora, nastojeći tako stvoriti održivo

okruženje koje je ugodno kako za studente, tako i za širu lokalnu zajednicu. Ulaganjem u ekološke inicijative poput sadnje drveća, uređenja vrtova, recikliranja i primjene energetske učinkovitosti, institucija želi smanjiti svoj ekološki otisak te potaknuti svijest o važnosti očuvanja okoliša među svim korisnicima kampusa. Osim naglaska na održivosti, Sveučilište teži osigurati da kampusi budu ugodna mjesta za boravak i odmor za sve posjetitelje. [Zelene površine](#) pružaju prostor za opuštanje, rekreaciju i druženje, potičući cjelokupno blagostanje studenata, zaposlenika i građana koji ih posjećuju. Posebna pažnja posvećena je obnovi ulaza, cestovne infrastrukture unutar kampusa, sportskih terena, parkirališta i tzv. “zelenih zona” od 2019. godine.

Sveučilište u Mostaru predstavlja pionira u implementaciji koncepta pametnog kampusa u Bosni i Hercegovini otvorivši [prvi Smart Campus u zemlji](#). Ovaj inovativni projekt obuhvaća niz pametnih tehnoloških rješenja koja su implementirana kako bi se unaprijedila efikasnost, sigurnost i održivost kampusa.

Jedan od ključnih elemenata Smart Campusa je Leo Rover, autonomni robotski uređaj koji doprinosi povećanju produktivnosti i učinkovitosti, a njegova platforma ima mogućnost proširivanja različitim sensorima i omogućava razvoj raznih korisničkih slučajeva za primjenu u konkretnim poslovnim sustavima. Također, sustav pametnog zalijevanja zelenih površina igra važnu ulogu u održavanju okoliša, osiguravajući optimalno zalijevanje biljaka i minimalnu potrošnju vode. Pametni kiosk (Smart Kiosk) pruža korisnicima brz pristup informacijama o kampusu, događajima, rasporedu i drugim važnim obavijestima. Meteorološka stanica prati vremenske uvjete i prilagodi aktivnosti ovisno o njima, doprinoseći boljem planiranju aktivnosti unutar kampusa.

Pametni parking olakšava pronalaženje slobodnih parkirnih mjesta, dok pametna rampa i kamere doprinose povećanju sigurnosti na kampusu. Sve ove pametne tehnologije zajedno stvaraju integriran i inovativan sustav koji unapređuje kvalitetu života studenata, osoblja i svih posjetitelja kampusa. Ovim projektom Sveučilište u Mostaru postavlja temelje za budući razvoj pametnih tehnologija u visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini, stvarajući moderno i tehnološki napredno okruženje koje potiče inovacije i održivost.

Sveučilište u Mostaru nudi raznovrsne [sportske sadržaje](#) koji su dostupni studentima

za integraciju u njihovu nastavu i slobodno vrijeme (igralište, street workout, nogometni teren i atletska staza, sveučilišni bazen i Sveučilišna športska dvorana Zlatko Dalić) Ovi sportski sadržaji također doprinose lokalnoj zajednici i uključuju suradnju s različitim sportskim organizacijama, kao što su Hrvatski nogometni športski klub Zrinjski i plivački klub Mostar.

Sveučilišna knjižnica ima fond literature iz područja informacijskih znanosti, filozofije, psihologije, politike, ekonomije, prava, sociologije, turizma, obrazovanja, prirodnih znanosti, lingvistike, književnosti, geografije, povijesti. Knjižnica svojim korisnicima pruža pomoć u pronalaženju odgovarajuće građe pretraživanjem lokalne baze podataka koja je dostupna na www.Cobiss.ba. Pristup knjižničnoj građi je otvoren. Knjižnica raspolaže s čitaonicom. Korisnici također imaju mogućnost narudžbe knjižnične građe elektroničkom poštom.

Medijski i istraživački centar je dio Sveučilišta čija je svrha poticanje rada na različitim medijima. Unutar centra djeluju SUM TV, SUM Radio, portal SUM Sova, Universitas Mostariensis i Newsletter SUM. Ovaj centar pruža priliku studentima za sudjelovanje u praksi i stjecanje iskustva.

[SUM TV](#), poznata kao Sveučilišna televizija, predstavlja suvremeni medijski prostor opremljen s čak 17 kamera i teleprompterima. Glavna svrha ovog

medijskog centra je omogućiti studentima novinarstva vrijedno iskustvo kroz obavljanje prakse. Osim toga, SUM TV pruža podršku lokalnoj zajednici kroz raznovrsne medijske aktivnosti.

Na Sveučilištu postoji [Laboratorij za prometnice i organizaciju građenja te Infomacijsko-tehnološki inovacijski centar „Nikola Tesla“ \(kabinet za vježbe iz robotike, fizike i informatike\)](#).

Sveučilište se obvezalo [Politikom energetske učinkovite gradnje](#) poslovati odgovorno te voditi računa o ekološki i energetski učinkovitim procesima poslovanja.

U otvorenom amfiteatru na sveučilišnom kampusu, [održana je javna prezentacija radova](#) studenata 1. godine Studija arhitekture i urbanizma. Prezentacija je bila završni čin nastave predmeta Arhitektonsko projektiranje 2. Studenti su svoje radove prezentirali uz projekciju nacrti i prostornih prikaza te uz makete.

Na FGAG-u je održan [Znanstveni sat](#) na teme „Suvremene urbanističke prakse i gradovi budućnosti“ i „Hrvatski povijesni gradovi u kontekstu europske urbane baštine“.

Održani su [Dani otvorenih vrata studija Arhitekture i urbanizma](#) te [studija Geodezije i geoinformatike](#).

ODGOVORNA POTROŠNJA I PROIZVODNJA

Osigurati održive oblike potrošnje i proizvodnje

Sveučilište ovom cilju pridonosi kroz organiziranje nastavnih procesa kroz kolegije kao što su: Tehnologija vode i obrada otpadnih voda, Upravljanje održavanjem objekata, GIS u planiranju komunalne infrastrukture, Primjena GIS-a u upravljanju vodnim resursima, Zaštita okoliša i energetska efikasnost, Iskorištenje vodnih snaga, Urbani vodni sustavi, Inteligentni sustavi upravljanja, Grijanje i klimatizacija itd.

Kroz [Smart Campus](#) postavljene su i pametne prskalice koje na osnovi podataka sa senzora uz pomoć *Arduino Uno* pločice, koja preko interneta šalje podatke na poslužitelj, reguliraju dotok vode na zelene površine kampusa čime Sveučilište regulira potrošnju vode za zalijevanje kroz inovativna rješenja. Također je postavljena i nova suvremena meteorološka stanica koja kontinuirano u intervalima od 15 minuta prati podatke, a podaci sa senzora za pametno zalijevanje

koriste se za prediktivni model, koji na osnovi podataka s meteorološke stanice automatski predviđa trenutak kada je potrebno zalijevati zelene površine. Sveučilište je [sudjelovalo na WURI Ranking konferenciji](#) gdje su predstavljene aktivnosti, način implementiranja i provođenja projekta Smart Campus

Na Kampusu II, pokušalištu APTF-a od 2012. godine je u funkciji sustav kap po kap koji služi za [navodnjavanje](#) kultura na površini od 9 hektara. Na pokušalištu se održava praktična nastava za studente gdje se u sklopu kolegija Fitomedicina studenti usavršavaju za monitoring parametara koji su neophodni za ispravnu pripremu i provedbu aplikacije [herbicida](#) te način aplikacije istih. Djelatnici APTF-a su sudjelovali na [17. Simpoziju o](#)

12

[zaštiti bilja](#). A prigodno je naglasiti i sudjelovanje APTF-a na [Međunarodnom samitu o obnovljivim izvorima energije \(INSORE2023\)](#) te 58. hrvatskom i 18. međunarodnom simpoziju agronoma (SA2023). Tijekom održavanja skupa registrirano je više od 500 sudionika s 329 radova iz 20 zemalja, a posebna pažnja je posvećena panel raspravama pod naslovima: politike održivog razvoja, implementacija zelenih inovacija te novi izazovi u sigurnosti i samodostatnosti hrane.

Djelatnice EF-a su sudjelovale na 4. Međunarodnoj konferenciji katedri za ekonomsku teoriju (MIKET) pod nazivom „[Economics in Times of Crisis - Theoretical Considerations, Empirical Research and Policy Proposals](#)“.

Politike koje su na snazi na Sveučilištu, a relevantne su za ovaj cilj: [o zbrinjavanju opasnog otpada](#), [minimiziranju korištenja plastičnih proizvoda s negativnim utjecajem na okoliš](#), [diversifikaciji izvora energije](#), [za osiguranje očuvanja, obnove i održivog korištenja kopnenih ekosustava](#), [energetski učinkovitoj gradnji](#) te [angažiranju vanjskih pružatelja usluga](#). Navedenim politikama Sveučilište se

opredijelilo te obvezalo za angažiranje suradnika/pružatelja usluga u skladu s načelima društveno odgovornog i održivog poslovanja te integralno za kružno gospodarstvo, recikliranje i održivo poslovanje.

U suradnji s Ombudsmenom za zaštitu potrošača BiH i međunarodnom organizacijom GS1 [obilježen je svjetski Dan potrošača](#) pod nazivom „Želimo jasne i transparentne informacije o proizvodima“.

U svibnju je završen Erasmus+ projekt „Ponovno povezivanje sveučilišta i poduzetništva radi oslobađanja regionalne inovacije i poduzetničke aktivnosti - KnowHUB“ čiji je cilj povezivanje Sveučilišta s poduzetništvom te jačanje svijesti za inovacije i poduzetništvo kroz Centre za komercijalizaciju/HUB-ove znanja.

ODGOVOR NA KLIMATSKE PROMJENE

Poduzeti hitne mjere u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih negativnih utjecaja

Studenti na Sveučilištu u Mostaru imaju priliku slušati kolegije povezane s klimom i klimatskim promjenama kao što su: Zaštita voda i okoliša, Dinamika atmosfere i mora, Klimatologija, Primijenjena geoekologija, Ekološki kriminalitet, Politika zaštite okoliša te brojne druge.

[Cleantech HUB](#) osnovan 2022. godine radi na okupljanju institucija vlasti na svim razinama, javnih tijela, privatnog sektora, investitora i akademske zajednice za postizanje i jačanje suradnje s ciljem razvoja i implementiranja inovacija čiste energije kao dijela žurnog i trajnog odgovora na klimatske promjene.

Sveučilište je tradicionalno [obilježilo Nacionalni dan svjesnosti o knjižnicama](#) i to na temu „Što je zelena knjižnica?“ Organiziran je događaj „EkoKnjige: Novi život za stare priče“. Inicijativa je stavila fokus na moć riječi i

očuvanje okoliša. Organizirano je sakupljanje starih knjiga i papira. A partneri iz reciklažnih tvrtki su zajedno sa sudionicima provodili proces recikliranja. Također, obavila se i razmjena knjiga.

Na Ekonomskom fakultetu je [obilježen Svjetski dan potrošača](#) koji je okupio preko stotinu studenata, učenika srednjih škola iz Mostara te profesora i drugih gostiju.

Sveučilište je sudjelovalo na skupu „Think-and-Do Dialogue in Belgrade: Universities as Drivers of Sustainability“. Skup je [organizirala Circle U. European University Alliance](#) uz podršku DAAD Akademije i Saveznog ministarstva vanjskih poslova Njemačke. Prezentirani su

13

[globalni izazovi održivog razvoja s naglaskom na klimatske promjene](#), a održani su paneli „Sveučilišta kao pokretači održivosti: glasovi studenata“ i „Implementacija ciljeva održivog razvoja u sveučilišnim nastavnim planovima i programima“.

Senat Sveučilišta je usvojio Politike koje su na snazi na Sveučilištu, a relevantne su i za ovaj cilj: [o zbrinjavanju opasnog otpada, minimiziranju korištenja plastičnih proizvoda s negativnim utjecajem na okoliš, diversifikaciji izvora energije, za osiguranje očuvanja, obnove i održivog korištenja kopnenih](#)

[ekosustava, energetske učinkovitoj gradnji te o angažiranju vanjskih pružatelja usluga.](#)

[Interreg Mediteran program – PEFMED Plus \(2018-2022\) – Cilj projekta je razmjena i prijenos iskustava i metoda o otisku proizvoda na okoliš na susjedne zemlje u jadranskom poljoprivredno-prehrambenom sektoru. Otisak proizvoda na okoliš i njegova metodologija su preoblikovani i prilagođeni u praktične i spremne alate, koji su već testirani u prethodnom projektu PEFMED, za poljoprivredno-prehrambene tvrtke, regionalne klastere i nacionalne kreatore politike.](#)

OČUVANJE VODENOG SVIJETA

Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održivi razvoj

Oslanjajući se na Direktivu (EU) 2019/904 Europskog parlamenta i Vijeća o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš i Zakon o upravljanju otpadom Federacije BiH, Sveučilište je 2023. godine donijelo [Politiku o minimiziranju korištenja plastičnih proizvoda s negativnim utjecajem na okoliš](#) kojom se intenzivno posvećuje ostvarivanju

pozitivnog utjecaja na okoliš putem smanjenja uporabe plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu te redukciji ugljičnog otiska.

Na Sveučilištu se održavaju kolegiji: Ekologija voda na kopnu, Hidrobiologija, Ribarstvo, Ekologija mora, Ekologija protista, Akvakultura, Primijenjena hidrogeografija, Zaštita voda i okoliša, Flora i vegetacija kopnenih voda, Primijenjena geoekologija i dr.

Djelatnici SUM-a obavljaju poslove biološkog monitoringa površinskih voda na vodnom području Jadranskog mora u FBiH, čiji je naručitelj [Agencija za vodno područje Jadranskog mora](#) i to pod nazivom „Monitoring bioloških elemenata

14

kvalitete, analizu podataka, ocjenu ekološkog stanja/potencijala površinskih vodnih tijela na vodnom području Jadranskog mora u Federaciji Bosne i Hercegovine“ u 2023-2026. godini“.

Sveučilište je sudjelovalo na 10. Danu prirodnih znanosti čija je tema bila „[Kvaliteta voda u BiH](#)“. Studenti biologije i kemije su [prezentirali dva rada](#) koja su pripremili pod mentorstvom profesora: Istraživanje fizikalno-kemijskih parametara velikog Plivskog jezera i Mogućnost primjene spektrofotometra i pametnog telefona pri određivanju nitrita u vodi primjenom Griessove reakcije.

Studenti diplomskog studija građevinarstva, smjer hidrotehnika i okolišno inženjerstvo te opći smjer su imali [terensku nastavu](#) na Hidroelektrani Mostar EPHZHB koja je Nastavna baza Sveučilišta u Mostaru. Studentima je prezentiran građevinski i elektro-strojarski dio.

Na APTF-u su aktivna tri znanstveno stručna projekta: Revizija ribolovne osnove za ribolovnu zonu Mostar, Konjic i Tomislavgrad; znanstveno-istraživački i istraživačko razvojni projekt „Monitoring fizičko-kemijskih i bioloških svojstava vode Bliđinjskog jezera“.

[Građevinski istraživački centar je u 2023. godini kroz svoje projekte izrađivao](#): elaborate, planove obrane od poplava, operativne planove u slučaju vanrednih i incidentnih zagađenja, programe snabdijevanja vodom za piće, digitalne katastarske planove vodne infrastrukture, konstrukcije spremnika za vodu, hidrauličko modeliranje vodoopskrbnih sustava, revizije i idejna rješenja kroz koje se doprinosi osiguranju kvalitete vode te zaštitu vodnih dobara, jedan od njih je: Stručni nadzor na izvođenju radova na projektu „Međudržavni odvodni sustav Komarna-Neum-Mljetski kanal.“

OČUVANJE ŽIVOTA NA KOPNU

Očuvati, obnovljati i promicati održivo korištenje kopnenih ekosustava, održivo upravljati šumama, spriječiti širenje pustinje, zaustaviti i obrnuti proces degradacije tla te spriječiti uništavanje biološke raznolikosti

U pogledu ovog cilja na Sveučilištu se izvodi nastava iz kolegija: Fiziologija bilja, Zaštita bilja u ekološkoj poljoprivredi, Održivi razvoj i turizam, Forenzična analiza požara i eksplozija i masovnih katastrofa, Ekologija urbanih ekosustava, Osnove agroekologije i zaštite okoliša, Ekološki kriminalitet, Geološki problemi u turizmu itd.

U sklopu APTF-a djeluje [Zavod za kemiju, biokemiju i mikrobiologiju](#) od 2009. godine, a isti je usmjeren prema istraživanjima kemije okoliša, kemije voda, mikrobioloških procesa u tlu. Također na APTF-u postoji i [Zavod za pedologiju i ishranu bilja](#) koji je pored nastavnih aktivnosti razvio kapacitete za izradu studija i elaborata višenamjenskog vrednovanja i racionalnog korištenja poljoprivrednog zemljišta, zaštite okoliša, monitoringa

poljoprivrednog zemljišta i druge poslove i zadatke propisane Zakonom o poljoprivrednom zemljištu temeljem ovlaštenja Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. U sklopu ovog Zavoda djeluje i ovlaštenu laboratorij za ispitivanje kontrole plodnosti tla i biljnog materijala.

Studenti Sveučilišta na Kampusu II, točnije pokušalištu, obavljaju [terensku nastavu](#) gdje studenti imaju priliku spojiti teorijsko znanje s praktičnom primjenom, odnosno pratiti parametre koji su neophodni za ispravnu pripremu i provedbu aplikacije herbicida.

Koncem 2022. godine na

15

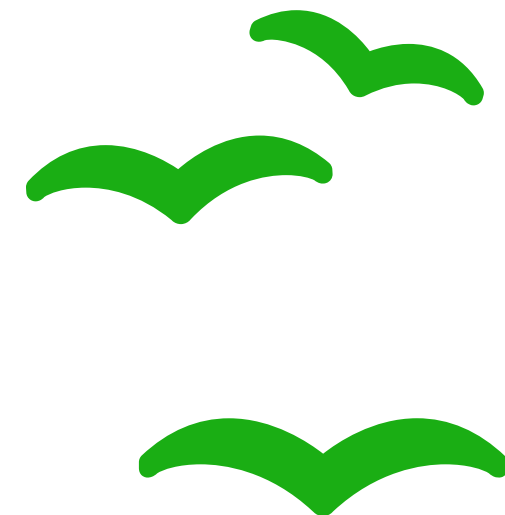

ustrojbenoj jedinici APTF je uspješno završen projekt [HarISA](#) u sklopu Erasmus + projekta, čiji je cilj bila harmonizacija doktorskih studija u području biljnog zdravlja u održivoj poljoprivredi.

Na APTF-u se provodi znanstveno istraživački projekt „Biobased Solutions for Protecting and Mitigating the Impact of New Exotic species in Adriatic and Ionian regions (BioSPINE-AIR)“

Kroz [Smart Campus](#) na Sveučilištu, gdje se studenti u timovima natječu u izgradnji programa za mobilnog robota Leo Rovera, neke od tema za prijavu studentskih timova bile su upravo „Poljoprivreda – primjena Leo Rover robota u poljoprivredi od nadziranja usjeva do pametnog prepoznavanja bolesti usjeva i brojnih drugih primjena“ te „Ekologija - primjena Leo Rover robota za smanjenje CO₂ potrošnje“.

Na Kampusu se nalazi [pametna kanta](#) koja uz pomoć električne vage i ultrazvučnog senzora automatski detektira proces odlaganja

otpada u kantu čime Sveučilište predano radi na modernim rješenjima zaštite kampusa, a posljedično i okoliša u cjelini. Također se u sklopu [Smart Kioska](#) prati količina vlage u tlu korištenjem Watermark 200SS senzora. Kampus je bogatiji i za suvremenu meteorološku stanicu, s preko 25.000 mjerenja te pametne prskalice.

U sklopu cjeloživotnog obrazovanja na APTF-u se održava: Program cjeloživotnog obrazovanja za osposobljavanje pratitelja životinja u prijevozu, program osposobljavanja lovaca za prvi pregled odstrjeljene divljači te ITC u poljoprivredi – trening za poljoprivredne proizvođače, savjetodavce.

Djelatnici APTF-a su sudjelovali na [17. Simpoziju o zaštiti bilja](#). Održana je konferencija „[Dani Dinarskih krških pašnjaka](#)“ koja je

okupila poljoprivredne proizvođače, znanstvenike i stručnjake iz BiH i Hrvatske, pod naslovom „Mogućnosti i perspektive razvoja ekstenzivnog stočarstva na dinarskim krškim pašnjacima BiH i Hrvatske“.

Sveučilište u Mostaru podržalo je kampanju i aktivnosti u sklopu projekta „Čista umjetnost 3.0“ kreiranjem „Zelenog kutka“, prostora za [pametno odlaganje otpada](#) na Kampusu Sveučilišta u Mostaru. Kreirani

„Zeleni kutak“ nalazi se unutar amfiteatra Sokrat, a na lokaciji se nalazi i QR kod kojeg studenti mogu skenirati te doći do više informacija o digitalnom otpadu i načinu minimiziranja utjecaja na okoliš. Sveučilište u Mostaru je na ovaj način dalo svoj doprinos realiziranju inicijative „Čista umjetnost 3.0“ s krajnjim ciljem poticanja reciklaže i ponovne upotrebe otpadnog materijala, smanjenja otpada te promoviranja edukacije i podizanja svijesti akademske javnosti o važnosti zaštite okoliša u Bosni i Hercegovini.

Sveučilište je s ciljem ostvarivanja sigurne, zdrave i ekološke osviještene lokalne zajednice kroz svoje poslovanje u 2023. donijelo više politika, među kojima i: [Politiku o zbrinjavanju opasnog otpada](#), [Politiku o minimiziranju korištenja plastičnih proizvoda s negativnim utjecajem na okoliš](#) te [Politiku za osiguranje očuvanja, obnove i održivog korištenja kopnenih ekosustava povezanih sa Sveučilištem u Mostaru te očuvanja biološke raznolikosti](#), a iste su u skladu s ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda te usmjeravaju istraživanja i integralno potiču smanjenje ugljičnog otiska. Politike su ujedno i dokaz snažnog usmjerenja prema ostvarenju održivog i odgovornog pristupa prema okolišu.

MIR PRAVDA I SNAŽNE INSTITUCIJE

Promicati miroljubiva i socijalno uključiva društva za održivi razvoj, osigurati dostupnost pravosuđa svima te izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama

Sveučilište priznaje akademsku slobodu temeljnim uvjetom i obilježjem u svim svojim procesima. Članovi akademske zajednice u svojim istraživanjima trebaju biti vođeni idejom slobode znanstvenog i umjetničkog stvaralaštva te izvršavati svoje tradicionalno pravo ispitivanja i kritiziranja društvenih vrijednosti i struktura u duhu odgovornoga, objektivnoga i poštenoga traganja za istinom te stjecanja i distribucije znanja. Sveučilište podupire i potiče slobodu mišljenja i izražavanja kao temeljnu vrijednost u svim segmentima sveučilišnoga života i rada, a isto je ugrađeno u [Etički kodeks](#), [Statut](#), [Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Mostaru](#) te druge relevantne sveučilišne propise. Sveučilište je 2023. godine donijelo [Izjavu o borbi protiv modernog ropstva](#):

[prisilnog rada, trgovine ljudima i dječjeg rada](#) te [Antikorupcijsku politiku](#) te [Politiku o identifikiranju i uključivanju lokalnih dionika](#).

[Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru](#) je studentsko izborno predstavničko tijelo koje štiti interese studenata, sudjeluje u radu i odlučivanju u tijelima Sveučilišta. Studentski zbor svoj legitimitet predstavljanja crpi iz studentskih izbora, a sam Zbor je nestranačka i nepolitička organizacija. Člankom 52. st. 3. [Statuta Sveučilišta u Mostaru](#) je propisano kako Senat kao najviše akademsko tijelo Sveučilišta broji najmanje 15% članova iz reda studenata, a bira ih Studentski zbor. Zastupljenost

16

studenata predstavnika u Znanstveno-nastavnim vijećima ustrojbenih jedinica iznosi 10-20%.

Studenti Sveučilišta znanja i vještine relevantne za ovaj cilj stječu prije svega pod okriljem [Pravnog fakulteta](#), odnosno kroz studije Prava te Kriminologije i sigurnosnog menadžmenta, a potom kroz Debatni klub i Moot Court Klub. Pokrenut je i [novi studijski program](#) – poslijediplomski specijalistički studij Pravo osiguranja na Pravnom fakultetu, a na Filozofskom fakultetu je pokrenut studij [Sigurnosne i međunarodne studije](#). Studenti imaju obvezne praktične vježbe u Laboratoriju forenzike i [Kriminalističkom laboratoriju](#). Također, Sveučilište je ponosno i na dva dislocirana centra: [Sveučilišni Centar Središnja](#)

[Bosna – Vitez](#) te [Sveučilišni Centar Posavina – Orašje](#), gdje se također izvode nastavni procesi pravnog fakulteta. [Sudnica za simulirano suđenje Pravnog fakulteta](#) osigurava primjenu stečenih znanja u konkretnim pravnim slučajevima iz sudske prakse, te na taj način razvija kreativnost mladih ljudi i pruža neophodnu praktičnu dimenziju obrazovanja pravnik.

Na Sveučilištu u Mostaru, kao stalne članice djeluju i [Institut za društvena istraživanja](#) te [Pravni institut](#). Pokrenut je [Laboratorij za sigurnost informacijskih sustava](#) na FSRE-u koji će omogućiti studentima, istraživačima i nastavnom osoblju da se bave inovativnim projektima, istraživanjima i vježbama u dinamičnom području cyber sigurnosti.

Na PF se provodi stručni projekt 'Jačanje

pravosudnog sistema kroz unapređenje praktičnog osposobljavanja studenata prava / pripravnika u BiH” (JUST ED projekt).

Studentski zbor Pravnog fakulteta je tradicionalno održao manifestaciju „[Dani prava i kriminalistike 2023.](#)“ u sklopu kojih su održane radionice, debatni turnir, simulirano suđenje te brojne druge aktivnosti.

Na PF je održano: [predavanje](#) ravnatelja Kazneno popravnog zavoda poluotvorenog tipa u Mostaru u okviru nastave iz predmeta Kazneno pravo, [predavanje](#) tužitelja Županijskog tužiteljstva HNŽ-a, [predavanje](#) o Ustavnom sudu FBiH, predavanje na temu [Primjena i položaj Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u pravnom sustavu BiH](#), radionica „[Izgradnja](#)

[poštenog i pravednog sustava kaznenog pravosuđa](#)“ te [predavanje](#) „[Primjena novog Zakona o stečaju FBiH](#)“.

Studenti diplomskoga studija Politologije FF-a u sklopu kolegija Praksa u političkim institucijama su obavljali [stručne prakse](#) u okviru institucija Hercegovačko-neretvanske županije, Hercegbosanske županije i Grada Mostara.

Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru šef Izaslanstva Europske unije u Bosni i Hercegovini te posebni predstavnik Europske unije u Bosni i Hercegovini, veleposlanik Nj. E. Johann Sattler održao je [predavanje na temu](#) „[Kandidacijski status Bosne i Hercegovine](#)“, a na Filozofskom fakultetu je [obilježen i Tjedan Europe](#).

U sklopu Jean Monnet modula SUM EP WeB je održana interaktivna radionica na temu „[Zaštita ljudskih prava u EU](#)“. Na [XVII. regionalnom Moot Court natjecanju](#) pred Europskim sudom za ljudska prava, tim Sveučilišta u Mostaru je osvojio četvrto mjesto. Također u sklopu projekta, Studij politologije Filozofskog fakulteta je dobio [plaketu za izvođenje projekta Sustainable University of Mostar's Enlargement Policies of Western Balkan](#) (SUM EP WeB).

PF je u suradnji sa studentskom udrugom ELSA organizirao seminar „[Rat u Ukrajini i međunarodno pravo](#)“.

Održana je promocija dva broja [Studentskog časopisa MERITUM](#), a PF publicira

[Zbornik radova](#) te [Zbornik radova „Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse“](#) koji je silos radova s [XX. Međunarodnog savjetovanja](#) održanog u lipnju 2023. godine.

Studenti Pravnog fakulteta su sudjelovali na [VIII. Državnom natjecanju u simulaciji suđenja iz područja kaznenog prava](#).

PF je u suradnji s Visokim sudskim i tužiteljskim vijećem BiH, Misijom OESS-a u BiH i Europskom unijom u BiH [organizirao II. državno natjecanje u simuliranom suđenju pred Europskim sudom za ljudska prava – „Ius versus Iustitiam“](#) na kojem su sudjelovali studenti šest pravnih fakulteta u BiH, a Moot court klub Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru je [osvojio prvo mjesto](#).

U ožujku 2023. godine 27 studenata je uspješno završilo [obuku za korištenje pravne baze](#) Paragraf Lex.

„[Borba protiv korupcije u obrazovanju - izazovi i prilike](#)“ bila je tema okruglog stola održanog na Sveučilištu u Mostaru, kojega je uz Sveučilište organizirala Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), uz financijsku podršku Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC).

Na SUM-u je održana [radionica](#) na temu EU projektnog iskustva i iskoristivosti EU fondova.

Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru je potpisao [Sporazum o suradnji između pravnih fakulteta u Bosni i Hercegovini](#) koji je okupio 8 pravnih fakulteta u državi s ciljem podizanja kvalitete, razmjene osoblja itd., a Sveučilište u Mostaru i Pravni fakultet potpisali su [sporazum s Udruženjem društava za osiguranje u Federaciji Bosni i Hercegovini](#) u svrhu unaprjeđenja nastavne, znanstveno-istraživačke djelatnosti i stručne prakse, razmjene iskustava te praćenja zahtjeva tržišta i zapošljavanja studenata. Nadalje, Sveučilište u Mostaru je potpisalo [Sporazum o suradnji s Institucijom ombudsmana za ljudska prava BiH](#) s ciljem jačanja zaštite ljudskih prava, uspostavljanjem i razvijanjem međusobne suradnje u svim oblastima obrazovne i istraživačke djelatnosti koje budu ocijenjene kao komplementarne. Potpisan je i [Memorandum o razumijevanju i o znanstvenoj, obrazovnoj i stručnoj suradnji Sveučilišta u Mostaru s Agencijom za prevenciju korupcije](#)

i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH. Nadalje, potpisan je i [Ugovor o suradnji između FF i International Political Science Association \(IPSA\)](#), čime su stvoreni preduvjeti za organiziranje Ljetne škole na FF.

Sveučilište u Mostaru i Središnji registar osiguranika (REGOS) iz Republike Hrvatske potpisali su [ugovor vrijedan 450 tisuća KM za izradu digitalne platforme namijenjene personaliziranim mirovinskim informacijama](#). Centar za informacijske tehnologije

Sveučilišta u Mostaru (SUMIT) će preuzeti izvođenje ove kompleksne digitalne inicijative. Navedeni ugovor dio je većeg projekta pod nazivom “Moja mirovina - Unapređenje usluga REGOS-a na tržištu rada” koji je pokrenut s ciljem unaprjeđenja kvalitete i dostupnosti informacija i usluga na tržištu rada u Hrvatskoj.

U Neumu je održana [šesta međunarodna znanstveno-stručna konferencija pod nazivom „Uloga znanosti u procesu integracija](#)

BiH“ u organizaciji Sveučilišta u Mostaru, Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatske akademije za znanost i umjetnost u BiH.

Kao jedan od devet partnera Europskog sveučilišta za mir, pravdu i inkluzivna društva ([EUPeace](#)), u okviru inicijative Erasmus+ “Europska sveučilišta“, Sveučilište u Mostaru je među sedam novih saveza, kao [jedino sveučilište iz BiH 2023. godine](#). Sveučilište je sudjelovalo na [sastanku Upravnog odbora Alijanse EUPeace-a](#), a u studenom je održana prva [međunarodna radionica](#) koja je okupila Sveučilišta iz Madrida, Marburga i Mostara.

Na SUM TV-u je održana [radionica o prepoznavanju dezinformacija u medijima te predavanje pod nazivom „Challenging Times: BiH in a Changing Eastern-Mediterranean“](#).

Djelatnici FF SUM-a su sudjelovali na [okruglom stolu „Znanost za mir i sigurnost“](#)

[u okviru NATO programa „Science for Peace and Security“](#). Studenti EF SUM-a su sudjelovali, te osvojili drugo mjesto, na završnom događaju [Generation change projekta](#).

Sveučilište je kao partner sudjelovalo na [Međunarodnoj konferenciji „Bosnia and Herzegovina: Constitution and EU Accession“](#).

Na Pravnom fakultetu je u akademskoj 2022./2023. prvi ciklus obrazovanja završilo je 149 studenata, drugi ciklus 229 studenata, a treći njih 15.

PARTNERSTVOM DO CILJEVA

Ojačati način provedbe, te učvrstiti globalno partnerstvo za održivi razvoj

Svrha ovog cilja je ojačati sredstva provedbe i revitalizirati globalno partnerstvo u svrhu održivog razvoja. Partnerstva su nezaobilazna za uspješnu implementaciju ciljeva održivog razvoja. Kao strateški partner županijama, gradovima i općinama diljem FBiH, Sveučilište aktivno surađuje s vlastima i zajednicom, a samo uključivanje akademske zajednice je od iznimne važnosti zbog multidisciplinarnog pristupa.

Sveučilište je aktivno u 19 međunarodnih mreža i udruženja: [DRC - Danube Rectors' Conference](#), [EUA - European University Association](#), [RCAA - Rectors' Conference of the Alps-Adriatic Universities](#), [UniAdrion](#), [Rektorski zbor Republike Hrvatske](#), [EUCEN](#), [L'Agence Universitaire de la Francophonie \(AUF\)](#), [Belt and Road Architectural University Consortium \(BRAUIC\)](#), [PETRA-E](#), [EUA Council for Doctoral Education](#), [EUPeace](#), [Rectors'](#)

[Forum of Universities of Southeast Europe and Western Balkans](#), [Balkan University Association \(BUA\)](#), [International Association of Universities \(IAU\)](#), [EMERGE](#), [The Florence Network \(od 2023. godine\)](#), [European University Foundation \(EUF\)](#), [Silk Road International Alliance of Architectural and Technological Universities](#) i [CEEC Savez industrije i obrazovanja](#).

Sveučilište u Mostaru je [europsko akreditirano sveučilište](#), član je [European University Association \(EUA\)](#) koja okuplja više od 800 europskih sveučilišta i [International Association of Universities \(IAU\)](#) koja okuplja više od 600 sveučilišta i mreža. Internacionalizaciji kao strateškom cilju Sveučilišta u Mostaru doprinosi i podatak kako je na Sveučilištu 2023. godine ukupno upisano

17

gotovo 20% stranih studenata, a zanimljiv podatak je svakako da su studentice (66,8%) većina studentskog korpusa. U akademskoj godini 2022./2023. godini bilo je ukupno 95 studentskih i 222 mobilnosti nastavnog i nenastavnog osoblja što predstavlja veliki pomak kada su u pitanju mobilnosti.

Sveučilište trenutačno broji preko 140 potpisanih sporazuma s nastavnim bazama i drugim organizacijama. Kroz 2023. godinu

potpisana su 24 sporazuma Erasmus + KA1 te 26 sporazuma o međusveučilišnoj suradnji [[Politehnički Institut Cávado i Ave \(IPCA\)](#), [Sveučilište u Firenci](#), [Politehničko sveučilište u Madridu](#), [Sultan Idris Education University iz Malezije](#), [Sveučilište Çukurova iz Turske](#), [Europsko Sveučilište Cipar](#), [AGH Sveučilište znanosti i tehnologije u Krakovu](#), [Nanchang University iz Kine](#), [Justus Liebig University Giessen iz Njemačke](#), [Hlukhiv National](#)

[Pedagogical University iz Ukrajine](#), [Sveučilište u Slavenskom Brodu](#), [Sveučilište u Šopronu iz Mađarske](#), [Beijing International Studies University - BISU](#), [Sveučilište u Seville](#), [Universidad Pontificia de Salamanca-UPSA](#), [Sveučilište za arhitekturu i tehnologiju Xi'an](#), [Sveučilište Mykolas Romeris](#), a drugi su spomenuti kroz druge ciljeve ovog Izvješća]

Sveučilište aktivno sudjeluje u 17 Erasmus+ projekata, a jedan takav je projekt [Sustainable University of Mostar's Enlargement Policies of Western Balkan \(SUM EP WeB\)](#) je Erasmus+ projekt u sklopu Jean Monnet Module-a. Projekt se bavi politikama proširenja Europske Unije prema zemljama Zapadnog Balkana i problematizira 14 prioriteta točaka. SUM EP WeB izvodi Studij politologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru i traje tri godine (do 2025.). U sklopu projekta Studij politologije je [dobio plaketu](#) za izvođenje istog.

Međunarodni zajednički prekogranični doktorski studij međunarodnih ekonomskih odnosa i menadžmenta ([The International Joint Cross-Border PhD Programme in International Economic Relations and Management](#)) izvodi se na Sveučilištu primijenjenih znanosti Burgenland (University of Applied Sciences Burgenland), Eisenstadt, Austrija, u Konzorciju sa šest partnerskih institucija od kojih je jedna Sveučilište u Mostaru - Ekonomski fakultet te Međunarodni zajednički prekogranični interdisciplinarni doktorski

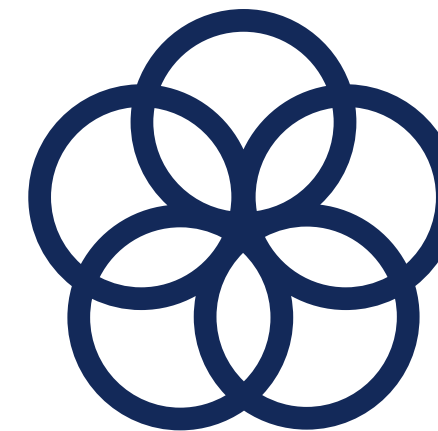
program u obrazovnim i komunikacijskim znanostima ([International Cooperative Cross-Border Interdisciplinary Doctoral Programme in Educational & Communication Sciences](#)) koji se provodi sa četiri partnerske institucije među kojima je i Sveučilište u Mostaru. A u listopadu 2023. godine je održana 4. svečana [promocija 17 doktora znanosti](#).

Sveučilište u Mostaru je [odabrano](#) da organizira nastup Bosne i Hercegovine na najvažnijoj i najstarijoj svjetskoj umjetničkoj

izložbi - 60. Venecijanskom bijenalu s projektom MJERA MORA. U kontekstu umjetnosti, Akademija likovnih umjetnosti je potpisala [Sporazum o suradnji](#) s Akademijom umjetnosti Univerziteta u Banjoj Luci.

Prorektor za biomedicinu je predstavljao Sveučilište na Konferenciji Balkanske asocijacije sveučilišta na temu ["Akademska suradnja, izazovi i buduće perspektive na Balkanu"](#)

U srpnju 2023. godine [Sveučilištu u Mostaru dodijeljena Erasmus povelja](#) u visokom obrazovanju (ECHE) za razdoblje od 2021. do 2027. Povelja pruža okvir za osiguranje kvalitete međunarodne suradnje unutar i izvan EU, unapređujući standardizaciju ključnih elemenata i aktivnosti unutar programa mobilnosti Erasmus+. Također, Sveučilište

je postalo prvo u Bosni i Hercegovini koje je dobilo podršku Europske komisije za projekt EUPeace u 2023. godini. Kao partner Europskog sveučilišta za mir, pravdu i inkluzivna društva, Sveučilište u Mostaru predstavlja

EUPeace

ključnog sudionika u inicijativi „Europska sveučilišta” te je među sedam novih saveza koji su osigurali značajna financijska sredstva za razvoj projekta u sljedećih četiri godine. Voditelj projekta je Philipps-Universität Marburg iz Njemačke, s kojim Sveučilište u Mostaru ima potpisan sporazum, a ukupan iznos od gotovo 14,4 milijuna eura obećava napredak u području mira, pravde i inkluzivnosti kroz obrazovanje.

SUM je [jedino pozicionirano javno sveučilište u Bosni i Hercegovini](#) na Times Higher Education svjetskoj rang-ljestvici te je među vodećima u regiji.

Sveučilište u Mostaru surađuje s općinama, gradovima, županijama, institucijama i tvrtkama na znanstveno-istraživačkim aktivnostima od zajedničkoga interesa, projektima, prijenosu i razmjeni znanja te zajedničkomu kreiranju inovativnoga društva znanja. Među partnerima su Hrvatska akademija za znanost i umjetnost BiH, Hrvatsko društvo za znanost i umjetnost BiH, Goethe Institut, Energetski institut Hrvoje Požar i Vanjsko trgovinska komora BiH. Također, suradnja je uspostavljena i s renomiranim tvrtkama kao što su Huawei Technologies, Končar

– Elektroindustrija d. d., Ericsson Nikola Tesla, HT Eronet te Aluminijske Industrije i M. T. Abraham Group.

Sveučilište u Mostaru bilo je domaćin druge Eutopia radionice o dizajnu projektnih aplikacija u okviru [europske asocijacije Eutopia More i Rektorskog foruma Jugoistočne Europe i Zapadnog Balkana](#). Na radionici je sudjelovalo dvadeset sudionika s osam sveučilišta.

Sveučilište u Mostaru [sudjelovalo je na 33. godišnjoj EAIE konferenciji u Rotterdamu](#). EAIE konferencija (*The Annual European Association for International Education*) je najveća europska međunarodna konferencija o visokom obrazovanju koja je u rujnu okupila 6700 sudionika iz 2600 institucija iz više od 100 zemalja svijeta na temu ‘*Povezivanje struja*’.

Kroz 2023. godinu Sveučilište u Mostaru je donijelo više politika, izjava, odluka u skladu s ciljevima održivog razvoja UN-a, a iste su dostupne na [linku](#).

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS